

Jaarverslag 2018

SPO Utrecht

Stichting openbaar Primair Onderwijs Utrecht

Inhoudsopgave

Bestuursverslag

Scholen, bestuur en organisatie.....	4
Jaarverslag Raad van Toezicht.....	7
Organogram	10
Onderwijs	11
Personeel.....	18
Onderwijshuisvesting.....	20
Samenwerking met gemeente en professionele partners.....	22
Financieel beleid.....	25

Jaarrekening

Balans.....	39
Staat van baten en lasten.....	40
Kasstroomoverzicht.....	41
Toelichting behorende tot de jaarrekening.....	42
Toelichting op de balans.....	50
Risico's financiële instrumenten.....	57
G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule.....	58
G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule.....	59
Gemeentelijke subsidies 2018 - aflopend.....	60
Gemeentelijke subsidies 2018 - conciërges.....	61
Niet uit de balans blijvende activa en verplichtingen.....	62
Toelichting op de staat van baten en lasten.....	63
Verplichte toelichting.....	69
WNT-verantwoording 2018.....	70
Bestemming van het resultaat.....	74
Gebeurtenissen na balansdatum.....	75
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders.....	76
Overige gegevens.....	77
Controleverklaring.....	78

Voorwoord

Dit is het Jaarverslag 2018 van SPO Utrecht (Stichting openbaar Primair Onderwijs Utrecht): de organisatie voor alle openbare scholen voor primair onderwijs in de stad Utrecht. In 2018 telde SPO Utrecht 37 openbare scholen, waar ruim 1.100 personeelsleden het onderwijs voor circa 10.000 kinderen in de stad Utrecht verzorgden.

Het geven van goed onderwijs is de primaire taak van SPO Utrecht. In 2018 hebben we ons nieuwe vierjarige Koersplan vastgesteld, waarin onze doelen zowel op bestuurs- als op schoolniveau zijn geformuleerd. De activiteiten die zijn gericht op het behalen van de gestelde doelen, worden jaarlijks in de beleidsbegroting van SPO Utrecht opgenomen. Scholen werken met een meerjaren schoolplan en een jaarplan.

SPO Utrecht is volop in ontwikkeling. Scholen werken aan eigentijds onderwijs dat zij steeds beter proberen af te stemmen op de verscheidenheid aan leerlingen. Zij verdiepen hun kennis en vaardigheden en nemen actief deel aan onderzoek. Vanuit kennis, passie en vakmanschap werken teams aan de ontwikkeling van hun school. Ook zijn scholen hierbij actief op zoek naar een manier om het onderwijs voor kinderen anders en beter te organiseren. Eigentijds onderwijs wordt niet langer gegeven in de traditionele, klassikale setting. Dit is ook nodig, om het sterk groeiende lerarentekort het hoofd te bieden.

In 2018 hebben veel collega's hard gewerkt aan goed onderwijs. Daarbij zagen we veel samenwerking en werkplezier, ondanks het lerarentekort. Helaas waren er ook een paar scholen waar het minder goed ging, hier waren extra inspanningen nodig om het onderwijs een extra impuls te geven.

Als bestuur en Raad van Toezicht zijn we trots omdat we in de praktijk zien dat vele collega's binnen SPO Utrecht dagelijks hun werkzaamheden verrichten, ook onder moeilijke omstandigheden. Samen maken zij het onderwijs van SPO Utrecht. Zij zorgen dat kinderen een fijne en leerzame tijd hebben. Dat is een meer dan geweldige prestatie!

Met dit jaarverslag laat SPO Utrecht zien waar zij staat en legt zij verantwoording af voor haar werk aan allen die bij SPO Utrecht betrokken zijn. In een korte terugblik per hoofdstuk wordt aangegeven welke speerpunten er voor 2018 waren. Deze speerpunten kwamen voort uit het Koersplan 2014-2018 en zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2017-2021.

Wij hopen dat u het jaarverslag met genoeg zult lezen en dat het u inzicht geeft in de aanpak en de resultaten van SPO Utrecht.

Namens SPO Utrecht,

Elske Overgoor

Voorzitter Raad van Toezicht

Thea Meijer en Eric van Dorp,

College van Bestuur

Algemene opmerking vooraf

Het jaarverslag van SPO Utrecht wordt samengesteld op grond van de financiële jaarafsluitingen van 37 scholen en op grond van de financiële jaarafsluiting van het bestuurlijk deel. Hoewel wij een beleidsrijke begroting als uitgangspunt hebben, is deze koppeling niet direct zichtbaar in de begroting en jaarrekening. Immers, 83 procent van de middelen betreft salariskosten voor mensen die werkzaam zijn in het primaire proces. De uitwerking van doelen wordt veelal bereikt door de wijze waarop mensen hun werkzaamheden vervullen. Doelgericht werken heeft dan ook vaak meer te maken met de inhoudelijke invulling van het werk, dan met het substantieel veranderen van de inzet van de middelen.

Er is afgelopen jaren veel discussie geweest over het al dan niet toereikend zijn van de middelen die de overheid beschikbaar stelt voor primair onderwijs. We proberen in dit jaarverslag zo duidelijk mogelijk te laten zien welke keuzes wij maken in de besteding van het budget en ook hoe onze keuzes zich verhouden tot het wel of niet toereikend zijn daarvan. Hiermee maken we ook inzichtelijk dat de lumpsumbekostiging structureel ontoereikend is om in het meerjarenonderhoud van alle schoolgebouwen te voorzien, ondanks dat veel gebouwen relatief nieuw zijn. Dat heeft tot gevolg dat 5 procent van de personele middelen in de lumpsumbekostiging helaas moeten worden gebruikt voor materiële uitgaven.

Scholen, bestuur en organisatie

De scholen

SPO Utrecht telde per 1 augustus 2018 37 scholen, waarvan 32 scholen voor basisonderwijs, één school voor speciaal basisonderwijs, drie scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en de International School Utrecht. Tot 1 augustus, de start van kindcentrum Rijnvliet (zelfstandige locatie met een BRIN-nummer vanaf 1 augustus 2019) en de splitsing van obs Oog in Al, was het totaal aantal scholen 35.

De scholen delen het openbaar karakter en bieden een verscheidenheid aan onderwijsconcepten. In elke wijk van de stad Utrecht staan één of meer openbare scholen. Op 1 oktober 2018 telde SPO Utrecht 10.089 leerlingen (op 1 oktober 2017 waren dit 10.226 leerlingen). Op de scholen werken ruim 1.100 personeelsleden aan goed onderwijs.

Elke SPO-school wordt geleid door een directeur die integraal verantwoordelijk is voor goed onderwijs op de school. In 2018 werden nieuwe directeuren benoemd op de Kees Valkensteinschool, obs De Hoge Raven, kind centrum Rijnvliet en op obs Pantarijn. In de tweede helft van 2018 werden in verband met ziekte van directeuren of wegens benoeming elders op obs De Klimroos, obs Puntenburg, de Maaspleinschool en de Rietendakschool interim-directeuren benoemd.

De stichting

De opdracht en bevoegdheden van de stichting zijn door de Utrechtse gemeenteraad in 2003 vastgelegd in de statuten van SPO Utrecht. SPO Utrecht onderschrijft de Code Goed Bestuur van de PO-Raad. De taken en bevoegdheden van het bestuur en de directeuren zijn vastgelegd in een managementstatuut. De stichting wordt bestuurd door het College van Bestuur. Het bestuur bestond in 2018 uit Thea Meijer (voorzitter, 0,9 fte) en Eric van Dorp (1 fte).

Bestuurskantoor

Raad van Toezicht en bestuur werden in 2018 ondersteund door secretaris Ellen Groten. Het bestuur en de schooldirecteuren werden ondersteund door de medewerkers van het bestuurskantoor. De vaste staf bestond in 2018 uit:

Functie	FTE
College van Bestuur	1,9
Secretaris CvB en RvT	0,9
<i>Onderwijs:</i>	
Beleidsadviseur Onderwijskwaliteit	1,8
Beleidsadviseur Professionalisering	0,8552
Interim-directeur (incl. vacatures)	1,0
<i>Financiën:</i>	
Beleidsadviseur Financiën	0,9
Stafmedewerker HR/FZ	2,0
<i>HR:</i>	

Beleidsadviseur HR	0,9
Directeur PRO en FLEX	1,4975
Medewerker W&S	1,0
<i>Huisvesting:</i>	
Beleidsadviseur huisvesting	1,0
Stafmedewerker huisvesting	0,9
<i>Secretariaat:</i>	
Juridisch Adviseur	0,8
Facility Manager	0,7
Secretaresse	0,8
Receptioniste	1,0
Totaal	17,9527

Visie en missie

Als openbaar schoolbestuur staat SPO Utrecht voor de algemene uitgangspunten van het openbaar onderwijs: bestuurlijke openbaarheid, algemene toegankelijkheid en actieve pluriformiteit.

SPO Utrecht verzorgt goed onderwijs voor alle leerlingen, dat is de kern van het bestaansrecht van onze scholen. Het bieden van optimale ontwikkelkansen voor alle kinderen, staat centraal in het dagelijkse werk binnen de stichting. De kwaliteit van het onderwijs is dan ook een belangrijk thema in de missie en visie van de organisatie. De kernpunten in de missie 'Goed onderwijs voor ieder kind' (www.spoutrecht.nl) richten zich op aspecten van kwalitatief goed onderwijs. Kort samengevat biedt elke SPO-school een goede structuur, een goed pedagogisch klimaat, goed onderwijs en de school voedt kinderen op tot burger in de Nederlandse samenleving.

In het in 2018 opgestelde nieuwe Koersplan 2019-2023 staan 3 speerpunten centraal, die onderling verbonden zijn: Vakmanschap, Eigentijds onderwijs beter organiseren en Partnerschap met ouders en professionele partners. Scholen werken deze speerpunten uit in hun nieuwe schoolplan 2019-2023 dat voor einde schooljaar met inspraak van de MR wordt vastgesteld.

Cultuur en werkklimaat

Verantwoordelijkheid, inspiratie, zorg en respect, zijn sleutelwoorden binnen SPO Utrecht: in het werken met kinderen, in de samenwerking binnen en buiten de school en binnen de organisatie als geheel. Van alle medewerkers wordt gevraagd dat zij deskundig zijn, professioneel betrokken en gericht op ontwikkeling. Ook moeten zij het vermogen hebben in te kunnen spelen op een veranderende omgeving en een gezond gevoel hebben voor wat haalbaar is.

Wat voor het leren bij kinderen belangrijk is (actief leren, eigenaarschap en verantwoordelijkheid voelen voor jezelf en je omgeving) neemt SPO Utrecht ook als uitgangspunt voor de sturing van en samenwerking binnen de organisatie. Ons uitgangspunt is: maatwerk op schoolniveau waar mogelijk, en centrale aansturing waar nodig. Hierbij streven we naar een goede balans tussen autonomie voor scholen enerzijds en het benutten van gezamenlijke kracht en samenwerking anderzijds. Autonomie is voor scholen verbonden met eigenaarschap, verantwoordelijkheid en het verantwoorden van keuzes.

Binnen de school worden taken en bevoegdheden verdeeld op basis van deskundigheid, affiniteit en ontwikkelingsmogelijkheden van personeel. De gekozen schoolorganisatie past bij de wijze waarop de school de onderwijsdoelen wil bereiken. Gespreid leiderschap en gedeelde verantwoordelijkheid zijn hierbij kernbegrippen.

Communicatie

SPO Utrecht streeft naar een open communicatie en korte lijnen binnen de organisatie. Niet alleen binnen de scholen maar ook bovenschools. Veel informatie staat op onze website www.spoutrecht.nl.

Medezeggenschap

Personeel en ouders hebben de mogelijkheid om actief mee te denken over beleid van SPO Utrecht. Elke school heeft een medezeggenschapsraad (MR), waarin personeel en ouders zijn vertegenwoordigd. De medezeggenschapsraad heeft inspraak- en adviesrecht op specifieke aangelegenheden van de school. In het MR-reglement zijn deze taken en bevoegdheden beschreven. De directeur van de school treedt op als vertegenwoordiger vanuit het bevoegd gezag en is dus zelf geen lid van de medezeggenschapsraad.

Elke medezeggenschapsraad is vertegenwoordigd in de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) van SPO Utrecht, door een ouder of een personeelslid. De GMR heeft inspraak- en adviesrecht op het algemene beleid dat geldt voor alle, of voor een meerderheid van de scholen van SPO Utrecht. Het College van Bestuur voert het overleg met de GMR.

In 2018 was er regelmatig contact en vooroverleg met het dagelijks bestuur van de GMR. Het dagelijks bestuur van de GMR bestond in 2018 uit voorzitter Mirjam van den Berg, ouder van de Rietendakschool en secretaris Robin Heijman, leerkracht Dr. Bosschool.

In het vooroverleg werden de agenda's van de vergaderingen voorbesproken. De GMR kwam in 2018 vier keer bijeen en besprak onder meer de volgende zaken: de Voorjaarsnota, het SPO Functieboek, de begroting van SPO Utrecht en de meerjarenbegroting 2019-2023, het lerarentekort, het vakantierooster, de AVG en het veiligheidsbeleid. Verder zijn de veranderingen wat betreft het bestuursgerichte inspectietoezicht en de nieuwe wetgeving van de AVG aan bod gekomen. Ook zijn twee nieuwe leden voor de Raad van Toezicht voorgedragen vanuit de oudergeleding van de GMR.

Eén van de bestuurders was een deel van elke vergadering van de GMR aanwezig voor informatie, toelichting en overleg. Ook kwamen geregeld gasten, op uitnodiging van de GMR of het CvB, toelichting geven over bepaalde onderwerpen. In 2018 presenteerde onder andere de adviseur onderwijskwaliteit het nieuwe bestuursgerichte inspectieverslag. De Raad van Toezicht en de GMR bezochten ook elkaars vergaderingen en hebben tussendoor contact gehad over bijvoorbeeld de begroting.

Klachten

Er zijn in 2018 twintig klachten door ouders ingediend. Deze klachten betroffen negen verschillende scholen. Negen klachten hebben samen betrekking op drie verschillende kwesties. Van de twintig klachten zijn er dertien bij SPO Utrecht ingediend, vijf bij de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs, één bij Art. 1 Midden Nederland en één bij de rechtbank.

Van de klachten die door ons zijn behandeld, was één klacht gegrond, waren vier klachten deels gegrond, zeven klachten ongegrond en heeft één klacht geleid tot het maken van afspraken. De klachten die door de genoemde externe commissies, c.q. de rechtbank zijn behandeld, zijn respectievelijk ingetrokken, niet in behandeling genomen, niet ontvankelijk verklaard of ongegrond verklaard. Twee klachten zijn met behulp van mediation afgerond.

Jaarverslag Raad van Toezicht

Inleiding

De Raad van Toezicht (RvT) van SPO Utrecht ziet er op toe dat de doelstellingen worden behaald die wettelijk en maatschappelijk van SPO Utrecht mogen worden verwacht. En de RvT ziet erop toe dat de algemene gang van zaken plaatsvindt op een te verantwoorden wijze.

Daarnaast ziet de RvT erop toe dat het College van Bestuur (CvB) de stichting op adequate wijze bestuurt op het gebied van onderwijs, kwaliteit, huisvesting, financiën en bedrijfsvoering. Ook bewaakt de Raad van Toezicht dat onder bestuur van het CvB geen beleid wordt gevoerd of praktijken plaatsvinden die onwettig zijn, in strijd zijn met de statuten, in strijd zijn met de gangbare ethische opvattingen of het gezond verstand.

De RvT gebruikt een toezichtkader en de code Goed Bestuur van de PO-Raad als leidraad voor haar toezichthoudende taak.

Omvang, samenstelling en honorering

De RvT bestaat uit minimaal vijf en maximaal zeven leden. De leden nemen zitting voor een termijn van vier jaar. Zij treden af volgens een door de RvT vastgesteld rooster. Ze zijn herkiesbaar na de eerste termijn van vier jaar. Leden van de RvT kunnen niet langer dan acht jaar aaneengesloten zitting hebben in de RvT.

De samenstelling van de RvT is zodanig dat de leden onafhankelijk en kritisch kunnen opereren ten opzichte van elkaar en het CvB. Leden van de RvT vertegenwoordigen verschillende expertisegebieden: financieel, juridisch en onderwijsinhoudelijk.

De vergoeding van de leden van de RvT sluit aan bij de landelijke adviesregeling van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen en past binnen de Wet Normering Topinkomens. De basis van de honorering van de toezichthouders bleef ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren.

In 2018 bestond de Raad van Toezicht uit:

Naam	Rol in RvT	Hoofdfunctie in 2018	Benoemd op voordracht van	Benoemd tot	Aftredend (herkiesbaar tot)	Honorering (ex BTW)
Elske Overgoor	Voorzitter en werkgeverscommissie	Programmadirecteur NS	RvT	01-03-2021	2025	€8.000
Ben Noy	Lid en lid auditcommissie	Partner Antaurus Vermogensbeheer	RvT	01-06-2019	2023	€4.500
Heleen Dammingh	Lid en lid werkgeverscommissie	Partner Van Bladel Advocaten	GMR (P)	01-03-2016, herbenoemd	2020	€4.500
Albert-Jan Krikke	Lid en lid werkgeverscommissie	Directeur ROC Airportcollege en ROC Amsterdam-college	GMR (O)	01-03-2015, herbenoemd	2019	€4.500
Bert Lubbinge	Lid en lid CvT ISU	Eigenaar Ayudar	GMR	01-06-2019	2023	€4.500
Martin van Reeuwijk	Lid, vice-voorzitter, lid auditcommissie en lid CvT ISU	Docent, Eigenaar Samen Door	GMR (O)	01-03-2015, herbenoemd	2019	€5.500
Patrick van Aart	Lid en lid auditcommissie	Algemeen directeur Gunnebo	RvT	01-03-2021	2025	€4.500

Werkzaamheden en beoordeling

In 2018 kwam de RvT vijf keer bijeen voor een reguliere vergadering, in het bijzijn van het CvB. De vergaderingen vonden plaats op basis van een vooraf vastgestelde inhoudelijke jaarplanning, met specifieke agendapunten, themabesprekingen en presentaties. Tijdens delen van deze vergaderingen zijn geregeld functionarissen vanuit de organisatie uitgenodigd om hun visie op bepaalde thema's te geven. Daarnaast hadden de voorzitter en vicevoorzitter van de RvT regelmatig bilateraal (voor)overleg met het CvB. In het voorjaar van 2018 heeft de RvT 6 schoolbezoeken afgelegd. In het kader van de verbreding van het stakeholdersbeleid heeft de RvT voorbereidingen getroffen om een (gezamenlijke) studiemiddag te organiseren met een RvT van een vergelijkbaar schoolbestuur.

In 2018 is de auditcommissie verschillende keren bijeen geweest, in het bijzijn van het bestuurslid met financiën in portefeuille en de controller. Aan de orde waren onder andere:

- de jaarrekening 2017, het accountantsverslag en de adviesbrief van de accountant;
- de begroting 2019 en de externe ontwikkelingen in relatie tot de prognose en de meerjarenbegroting vanaf 2019;
- de evaluatie van het tweede controlejaar van de accountant KPMG.
- De management letter 2018, en de tussenrapportage voor 2018

In 2018 heeft de werkgeverscommissie de volgende onderwerpen ter hand genomen:

- het voeren van een functioneringsgesprek met beide leden van het CvB;
- het beoordelen van beide leden van het CvB;
- het uitwerken van het personeelsbeleid CvB.

Tevens zijn twee leden van de RvT vertegenwoordigd in de Commissie van Toezicht van de International School Utrecht. De Commissie van Toezicht is o.a. bijeen geweest voor de nieuwbouw en tijdelijk benodigde huisvesting per 1 januari 2020, de begroting en de eerste examenresultaten.

De Commissie van Toezicht heeft in 2018 geadviseerd de begroting 2019 voor het PO-deel van de ISU goed te keuren.

De bestuurders werden conform de CAO bestuurders PO 2018-2019 gehonoreerd.

Thea Meijer, voorzitter	0,9 fte	€ 111.676,19
Eric van Dorp	1 fte	€ 123.917,92

Nevenfuncties

Thea Meijer was in 2018 lid van het Algemeen Bestuur van de PO-Raad. Eric van Dorp was in 2018 bestuurder van het Vervangingsfonds en het Participatiefonds.

Ontvangen vergoedingen: vergoeding PO Raad € 5.500, vergoeding Vervangingsfonds en Participatiefonds € 4.447.

Puntsgewijs kwamen, naast de jaarlijks terugkerende ijkpunten, de volgende onderwerpen in de vergaderingen van de Raad van Toezicht aan de orde.

Goedkeuring is verleend aan:

- de jaarrekening 2017,
- de begroting 2019. De RvT heeft kennis genomen van de meerjarenbegroting 2019-2023,
- de overdracht van grond met bijbehorend schoolgebouw aan de Nolenslaan 33 van de gemeente Utrecht aan SPO Utrecht,
- de juridische overdracht van de grond en het schoolgebouw aan de Eufraatdreef 3, van SPO Utrecht aan de Gemeente Utrecht,
- het Koersplan 2019-2023.

Besloten is om:

- de samenwerking met KPMG als accountant voort te zetten,
- de cao Bestuurders PO 2016 op de aanstelling van de bestuurders van toepassing te verklaren,
- mevrouw L.W.J.M. Janssen en de heer E.S. Derks aan de gemeenteraad voor te dragen als lid van de RvT per maart 2019 wegens het aftreden van twee leden RvT in verband met het aflopen van de zittingsperiode,
- de vacatiegelden van de leden van de RvT te verhogen met ingang van 2019.

Besproken zijn onder andere:

- de gevolgen van het aankomende en reeds gevoelde lerarentekort,
- de (gevolgen van de) invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming,
- opbrengsten Koersplan 2014-2018 en de thema's voor het nieuwe Koersplan 2018-2022,
- de ontwikkelingen rondom het besluit van de gemeente om de nieuw op te richten islamitische school Al Arqam te huisvesten in een van de scholen van SPO Utrecht (obs De Klimroos),
- de voorgenomen wijziging van het Onderwijsachterstandenbeleid en de gevolgen daarvan voor SPO Utrecht,
- de overschrijding van de begroting 2018 in verband met de aanname van personeel vooruitlopend op het te verwachten lerarentekort.

De Raad van Toezicht heeft ten aanzien van het bestuur in zijn algemeenheid en de bovengenoemde punten in het bijzonder zijn vertrouwen in het CvB uitgesproken.

Horizontale verantwoording

Op diverse manieren is de Raad van Toezicht in overleg met stakeholders van SPO Utrecht.

De RvT heeft twee overlegmomenten met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). Eenmaal bezoekt het dagelijks bestuur van de GMR de RvT, en eenmaal bezoekt een aantal RvT-leden de GMR-vergadering.

Tevens is er een jaarlijks overleg met de wethouder Onderwijs van de gemeente Utrecht.

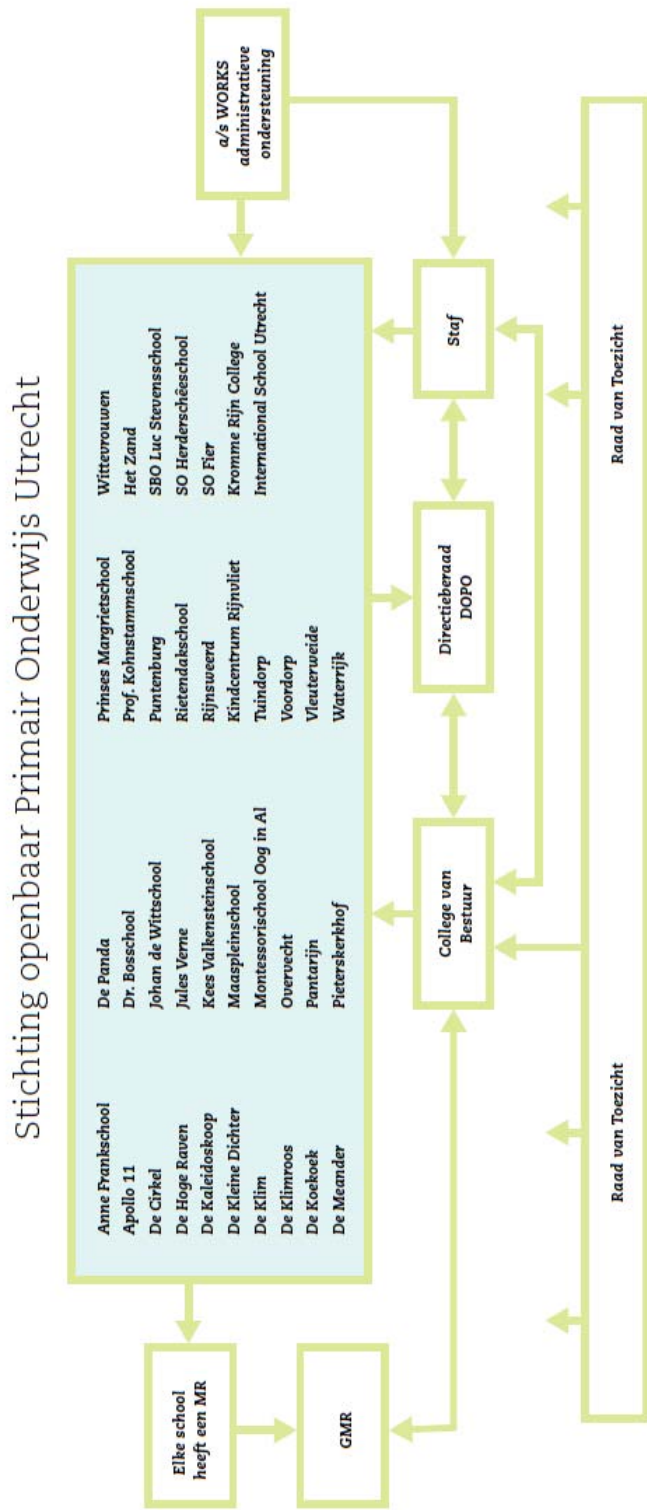
Tijdens de studiedag in mei bezoeken de RvT-leden een zestal scholen. Leden van de RvT zijn ook aanwezig bij een deel van de tweedaagse studiebijeenkomsten van het directeurenoverleg (DOPO).

Ten behoeve van de eigen ontwikkeling legt de RvT schoolbezoeken af en worden door de individuele leden cursussen gevolgd of het VTOI-jaarcongres bezocht. Alle leden zijn lid van de VTOI.

In 2018 hebben drie leden van de RvT het Congres 'Koersvast toezicht houden in een netwerksamenleving' van de VTOI bezocht.

Leden van de RvT waren in 2018 aanwezig bij de bijeenkomst met stakeholders van SPO Utrecht, waarin de nieuwe koers van de stichting werd besproken.

Organogram

Onderwijs

Hedendaags en toekomstgericht onderwijs

Wij werken aan hedendaags onderwijs. Kort samengevat werken SPO-scholen aan een duurzaam breed onderwijsaanbod, gebaseerd op een duidelijke pedagogische visie. Doel is dat kinderen goede basisvaardigheden ontwikkelen en gestimuleerd worden zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Daarbij ging in de eerste helft van 2018 extra aandacht uit naar het integreren van nieuwe technologie en het verwerven van 21ste -eeuwse vaardigheden in het onderwijsaanbod en de onderwijsaanpak.

Hiermee sloten wij een vierjarige periode af (Koersplan 2014-2018), gericht op het integreren van 21^e-eeuwse vaardigheden in het onderwijs. In deze periode hebben 21 SPO-scholen door een bezoek aan High Tech High in San Diego in de Verenigde Staten visie en inspiratie opgedaan voor schoolontwikkeling rond onderzoekend leren. Voor vele leraren en directeurs was dat een geweldige ervaring en een stimulans om op de eigen school aan de slag te gaan. Ook de International School Utrecht is een inspirerende partner in schoolontwikkeling, ISUtrecht groeide zelf snel uit tot een toonaangevende *international school*.

Elke SPO-school maakt een eigen proces van onderwijsvernieuwing door en geeft op passende wijze vorm aan eigentijds onderwijs. Hierbij wordt binnen de stichting op verschillende manieren samengewerkt. Dat doen we door gezamenlijke kennis te delen en door professionalisering, maar ook door middel van netwerken. In deze samenwerking inspireren leraren en directeurs elkaar en zichzelf, ze wisselen goed practice uit, en gaan samen op zoek naar antwoorden op nieuwe vragen. Mede met het oog op het maken van een nieuw schoolplan voor de periode 2019-2023 ligt het accent in schooljaar 2018-2019 op het verdiepen van de eigen schoolvisie en op de verankering van de nieuwe aanpak in het schoolcurriculum. Het gaat hierbij ook om leerlijnen en om samenhang in doelen, werkwijze en inhoud.

Wat wilden we in 2018 bereiken?

Schoolontwikkeling, en de daarbij horende bovenschoolse samenwerking, was erop gericht dat iedere school zijn eigen stip op de horizon voor hedendaags en toekomstgericht onderwijs zo zou formuleren, dat dit richting geeft aan de aanpak en inhoud van het onderwijs en ook invulling geeft aan het nieuwe schoolplan in 2019.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is door velen, zowel op schoolniveau als schooloverstijgend, gewerkt aan verbetering van de basisvaardigheden als dat nodig was. En er is gewerkt aan onderzoekend leren, meer actief leren en aan eigenaarschap van het leren bij kinderen. In de zoektocht naar meer passend onderwijs, hebben wij in 2018 ook de focus gelegd op het anders organiseren van onderwijs, al dan niet met professionele partners. Leraren merken immers al langere tijd dat de traditionele verdeling van groepen leerlingen in klassen met één leraar, zorgt voor te hoge werkdruk. Ook het lerarentekort speelt hierbij een rol: vanuit een onderwijsvernieuwend invalshoek zoeken wij naar nieuwe mogelijkheden. Hieronder volgt een korte impressie van enkele aspecten van schoolontwikkeling die binnen SPO Utrecht op scholen hebben plaatsgevonden.

Innovatie pedagogisch-didactische aanpak

SPO Utrecht werkte, samen met professionele partners, afgelopen twee jaar aan de Werkplaats Onderwijsonderzoek Utrecht (WOU). In juni 2018 hebben zes scholen hun praktijkonderzoek in het kader van de WOU, afgerond en gedeeld tijdens een afsluitende conferentie. Twee van deze scholen (de Dr. Bosschool en Apollo 11) zetten deze onderzoekende werkwijze voort in de nieuwe WOU-cyclus van twee jaar. Vier nieuwe scholen zijn voor de periode 2018-2020 aangehaakt bij de WOU: obs Tuindorp, obs De Koekoek, obs De Klim en obs De Kleine Dichter. De onderzoeken gaan onder andere over het volgen van brede ontwikkelingsdoelen bij leerlingen, het motiveren van meerbegaafde leerlingen en het inzetten van thema's binnen het onderwijs.

Vijf SPO-scholen, Obs Tuindorp, obs Apollo 11, obs Waterrijk, obs De Kleine Dichter en de Johan de Wittschool, participeerden in een onderzoek van de Universiteit Utrecht naar de wijze waarop Lesson Study op een goede manier kan worden ingezet in het primair onderwijs. Zij voeren de werkwijze van Lesson Study uit op hun school. De directeur en de schoolopleider spelen hierin een belangrijke rol. Zij werken op deze wijze aan hun schoolontwikkeling en professionele cultuur.

Directies en teams van de Dr. Bosschool, obs De Koekoek, obs Voordorp en het nieuw op te richten kindcentrum Rijnvliet, werkten samen met hun professionele partners aan een onderwijs- en educatief aanbod van dagarrangementen voor kinderen.

Alle schoolopleiders van SPO Utrecht hebben kennisgemaakt met het gevalideerde ICALT instrument voor het begeleiden van studenten en leerkrachten. Volgend op deze kennismaking is SPO Utrecht aangesloten bij het landelijke project 'Steeds beter onderwijs'. Hierbij wordt het gebruik van ICALT ingezet als impuls voor professionalisering van leerkrachten. Scholen krijgen zowel op leerkrachtniveau als op schoolniveau onderzoeksgegevens teruggekoppeld. Daarnaast worden er via ICALT onderzoeksgegevens gegenereerd voor de vijf deelnemende besturen. Aan dit project doen zeven scholen mee: obs De Kleine Dichter, de Dr. Bosschool, sbo Luc Stevensschool, obs Tuindorp, obs Rijnsweerd, Montessorischool Oog in Al en SO Fier. Directeuren en schoolopleiders van deze scholen zijn hierbij betrokken.

Op obs Overvecht is in samenwerking met de gemeente Utrecht, het Samenwerkingsverband Utrecht PO, buurtteams en jeugdzorg, een stedelijke pilot gestart met een aanvangsgroep voor vierjarigen. In deze aanvangsgroep wordt zorg op school gecombineerd met onderwijs, om jonge kwetsbare kinderen een sterkere basis te geven tussen de voor- en vroegschoolse periode. In het jaarverslag van volgend jaar kunnen we iets zeggen over hoe deze pilot verloopt, wat we zien bij de ontwikkeling van deze kinderen en bij de samenwerking tussen leerkracht en pedagogisch medewerker op deze groep.

Wat was het resultaat?

We zien dat veel SPO-scholen tevreden zijn over de opbrengsten van hun ontwikkelactiviteiten op het gebied van het handelen van de leerkracht, de betrokkenheid en het eigenaarschap van kinderen bij het onderwijs en de resultaten van kinderen.

Tegelijkertijd merkten steeds meer scholen de impact van het lerarentekort op het onderwijsaanbod en de voortgang in schoolontwikkeling. Vooral op scholen waar de onderwijsopgave complexer is wordt het steeds moeilijker om goed gekwalificeerd personeel aan te stellen.

Kwaliteitsbeleid

SPO Utrecht werkt duurzaam aan kwaliteitszorg op basis van de kwaliteitscyclus op alle kwaliteitsaspecten die op scholen aan de orde zijn. Vanuit het subsidiariteitsprincipe kiest SPO Utrecht bewust voor maatwerk op schoolniveau waar mogelijk en voor een centrale aansturing waar nodig. Dit adagium heeft tot gevolg dat er gezamenlijk SPO-beleid bestaat waar het (wettelijk) noodzakelijk en/of zinvol is. Actueel, passend en uitvoerbaar beleid is belangrijk voor het goed uitvoeren van onze taak.

Ons beleid wordt daarom systematisch geactualiseerd aan de hand van interne en externe (wettelijke) ontwikkelingen en liefst vormgegeven in afstemming dan wel samenwerking met professionele partners, zoals het Samenwerkingsverband Utrecht PO.

Zowel op schoolniveau als bovenschools is het van belang 'zicht op kwaliteit' te hebben om de juiste stimulerende interventies te kunnen doen. Systematisch werken aan kwaliteit is onderwerp van gesprekken tussen directeuren en de adviseurs onderwijskwaliteit. Ook in het verantwoordingsgesprek tussen directeuren en de bestuurders, het jaarlijkse ijkpuntengesprek, laten directeuren zien hoe zij systematisch werken aan goed onderwijs, een professioneel werkklimaat en aan het behalen van hun eigen ambities op deze punten op schoolniveau.

In het najaar 2017 had SPO Utrecht als een van de eerste schoolbesturen een 'bestuursgesprek nieuwe stijl' met de onderwijsinspectie. Dat leidde in het voorjaar 2018 tot een mooie rapportage. Naar aanleiding hiervan gingen wij na, hoe wij onze aanpak kunnen bijstellen.

Directeuren voerden in teams audits uit op elkaars scholen. Zij legden hun beeld van de school vast in een auditverslag dat input gaf voor verdere schoolontwikkeling. Deze auditverslagen en de ijkpuntenverantwoording werden ook ingezet worden voor horizontale en verticale verantwoording. Auditteams zullen worden aangevuld met schoolopleiders, intern begeleiders en andere specialisten binnen de school, zodat ook het inzetten van audits een steeds breder gedragen instrument is binnen de kwaliteitszorg bij SPO Utrecht. Binnen de scholen stimuleerden we klassenbezoeken door specialisten en collegiale consultaties. Leerkrachten leren zo van de feedback die zij geven en krijgen op hun handelen in de praktijk.

Wat wilden we bereiken?

Wij werken op een systematische en transparante wijze samen aan onderwijskwaliteit en voeren passende interventies uit om de onderwijskwaliteit op scholen te borgen, dan wel te verbeteren. We wilden in 2018-2019 een koersplan ontwikkelen dat richting geeft aan schoolplanontwikkeling. Hiervoor zetten we een gezamenlijk proces in het directieberaad (DOPO) op.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben naar aanleiding van de gesprekken met de onderwijsinspectie en het inspectieverslag, met directeuren besproken welke aspecten en aanpak van onze kwaliteitszorg we willen behouden, welke aspecten we willen uitbreiden en welke we willen verbeteren. In het directieberaad werd een terugkoppeling gegeven van de opbrengst van de kwaliteitsgesprekken in het schooljaar 2017-2018. Vervolgens werden gezamenlijke ontwikkelpunten besproken, die werden gerelateerd aan ontwikkelpunten voor de individuele school.

De kwaliteitsgesprekken in 2018-2019 hadden als thema: 'een sterke basis' (basisondersteuning). Het tweede thema was: de kwaliteit van de analyses van (tussen)resultaten met behulp van een beoordelingschaal.

De evaluatie van het Koersplan 2014-2018, de feedback van de onderwijsinspectie en de analyse van de kwaliteitsgesprekken leverden samen input voor nieuw koersplan voor komende vier jaar.

Wat was het resultaat?

We merken dat de cyclische aanpak van kwaliteitsgesprekken en school(plan)ontwikkeling, leidt tot meer inzicht in de kwaliteit van de school. De gezamenlijke aanpak van het ontwikkelen van het koersplan en voorbereiding van het schoolplan, dragen bij aan meer focus en geven een goede bezinning op de speerpunten voor de komende vier jaar, zowel bovenschools als op schoolniveau.

Hieronder geven we inzicht in de eindopbrengsten van de scholen in 2016, 2017 en 2018. De scores geven het gemiddelde weer nadat leerlingen, waarvoor de score op wettelijke gronden niet meegeteld hoeft te worden, uit de berekening zijn gehouden. Waar de gemiddelde score onder de ondergrens valt, is dit in rood aangegeven.

Resultaten SPO-scholen, gemiddelde scores eindtoetsen basisonderwijs 2016-2018

	Toets	2016 herberekend gemiddelde	Toets	2017 herberekend gemiddelde	Toets	2018 herberekend gemiddelde
Anne Frankschool	CET	534	CET	532.4	DCET	529.1
Apollo 11	R8	208.8	CET	538.7	DCET	533.38
Dr. Bos	CET	538.5	CET	533.7	DCET	535.2
De Cirkel	CET	530.7	CET	533	CET	530.4
De Hoge Raven	CET	337.4	CET	538.3	CET	543.3
Jules Verne	CET	535.4	CET	532.7	CET	535.25
De Kaleidoskoop	CET	530.9	CET	533.9	DCET	527.4
Kees Valkenstein	IEP	80,5	IEP	83.1	IEP	80.8
De Kleine Dichter	CET	538.7	CET	539.3	DCET	538.4
De Klim	CET	535 !	CET	540.5	DCET	536.17
De Klimroos	CET	530.6	CET	525.7	DCET	533.6
De Koekoek	CET	537.4	CET	541.7	DCET	540.36
Kohnstammschool	CET	540.8	CET	535.2	CET	534.9
Maaspleinschool	CET	531.1	CET	529.5	DCET	537.7
De Meander	CET	535.7	CET	535.0	DCET	535.7
Montessori Oog in Al	R8	212	R8	205.0	R8	206
Johan de Wittschool	R8	209.1	R8	214.0	R8	210.71
OBS Overvecht	IEP	80	IEP	75.1	IEP	78.9
De Panda	CET	525,4	CET	529.2	CET	528.7
Pantarijn	CET	535.1	CET	534.4	CET	537.3
Pieterskerkhof	CET	539.8	CET	541.4	DCET	537
Pr.Margrietschool	R8	192.6	R8	202.1	R8	195.4
Rietendakschool	CET	531.1	CET	532.9	R8	184
Rijnsweerd	CET	543.9	CET	544.2	CET	543.63
Tuindorp	CET	538.5	CET	535.9	CET	537.5
Puntenburg	CET	532.9	CET	535.5	IEP	74.9
Voordorp	CET	535.1	CET	533.1	DCET	533.16
Vleuterweide	IEP	534.6	IEP	81.7	IEP	80,5
Waterrijk	CET	540	CET	537	R8	220.15
Wittevrouwen	R8	220,6	R8	225.4	R8	220
Het Zand	IEP	84.6	IEP	82.7	IEP	83

Analyse resultaten

- In 2016, 2017 en 2018 is door de scholen van SPO Utrecht gebruik gemaakt van drie verschillende, landelijk goedgekeurde eindtoetsen. De toetsen blijken onderling onvoldoende vergelijkbaar. Hierdoor is het totaalbeeld van onze scholen minder eenduidig te interpreteren.
- In 2016 en 2017 scoorden zes scholen onder de ondergrens die voor hun scholengroep gold. In 2018 waren dat acht scholen. Opvallend is dat in 2018 hier relatief veel scholen bij zaten die

de Digitale Adaptieve Centrale Eindtoets gebruikten (DCET). Verklaringen hiervoor – ook landelijk – zijn niet eenduidig. In 2019 is deze toets niet opnieuw digitaal aangeboden.

- Voor een flink aantal scholen die laag scoorden, was deze score een negatieve verrassing in vergelijking met de adviezen voor het voortgezet onderwijs die ze de leerlingen hebben gegeven, gebaseerd op het leerlingvolgsysteem. In totaal vijftien scholen geven aan dat dit bij tenminste 25% van de kinderen het geval is.

Resultaten van SPO-basisscholen op referentieniveaus in de periode 2016-2018

De referentieniveaus taal en rekenen geven aan wat een leerling zou moeten kunnen op het gebied van lezen, taalverzorging en rekenen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende niveaus:

1F: het fundamentele niveau om succesvol vervolgonderwijs te kunnen volgen

1S: het streefniveau voor rekenen om succesvol vervolgonderwijs vanaf vmbo tl/havo te kunnen volgen.

2F: het streefniveau voor taalverzorging en lezen om succesvol vervolgonderwijs vanaf vmbo tl/havo te kunnen volgen.

In de schema's hieronder laten we zien welke referentieniveaus groep 8-leerlingen haalden in de afgelopen drie schooljaren. De behaalde referentieniveaus zoals hieronder weergegeven zijn helaas onderling nog onvoldoende te vergelijken, omdat de vergelijkbaarheid van de verschillende gehanteerde eindtoetsen in de afgelopen drie jaar onvoldoende was. In de percentages die zijn genoemd zijn alle leerlingen meegeteld.

Lezen	< 1F	Alleen 1F	1F en 2F
2016	4%	23%	74%
2017	3%	27%	70%
2018	4%	21%	75%

Rekenen	< 1F	Alleen 1F	1F en 1S
2016	14%	45%	41%
2017	9%	42%	49%
2018	8%	40%	52%

Taalverzorging	< 1F	Alleen 1F	1F en 2F
2016	6%	37%	57%
2017	5%	43%	52%
2018	4%	40%	56%

Analyse resultaten

- Het percentage leerlingen dat géén niveau 1F heeft gehaald, is de afgelopen jaren afgenomen. Alle leerlingen die de eindtoets hebben gemaakt, zijn in dit overzicht meegeteld. Dus ook de leerlingen met een advies voor praktijkonderwijs, kinderen met een IQ lager dan 80, en leerlingen die korter dan twee jaar op school zitten en/of vier jaar in Nederland waren. Het streven is dat alle kinderen niveau 1F halen.
- Het percentage leerlingen dat niveau 1F én niveau 2F/1S heeft gehaald, is afgelopen jaren toegenomen.
- Het werken met de referentieniveaus vinden wij zinvoller dan uit te gaan van gemiddelde scores op eindtoetsen basisonderwijs. Komend jaar besteden we meer aandacht aan het formuleren van schoolnormen voor te behalen percentages op de referentieniveaus, passend bij de

schoolweging. Schoolweging is de maat voor het voorspellen van onderwijsachterstanden bij de schoolpopulatie.

Schooladviezen voortgezet onderwijs voor kinderen op SPO-basisscholen 2016-2018

	vwo	havo/ vwo	havo	vmbo gt/havo	vmbo gt	vmbo k/gt	vmbo k	vmbo b/k	vmbo b
2016	30%	3%	24%	2%	18%	1%	11%	0%	7%
2017	33%	1%	24%	1%	17%	1%	11%	1%	8%
2018	33%	1%	26%	1%	18%	1%	10%	0%	7%

Analyse

Het percentage leerlingen dat havo- of vwo-advies kreeg, is in de afgelopen jaren gestegen. Dit komt overeen met eerdere jaren en met het landelijke beeld.

Uitstroomniveaus SPO-speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs in de periode 2016 – 2018:

	Uitstroombestemming 2016			Uitstroombestemming 2017			Uitstroombestemming 2018		
	onder OPP*	op OPP	boven OPP	onder OPP	op OPP	boven OPP	onder OPP	op OPP	boven OPP
SO Herderscheeschool		70%	30%	6%	63%	31%	8%	92%	0%
SO Fier	12%	76%	12%	26%	67%	7%	13%	83%	4%
VSO Krommerijncollege	16%	82%	2%	10%	82%	8%	7%	93%	0%
Sbo Luc Stevens	10%	80%	10%	3%	84%	13%	3%	75%	22%

OPP: het ontwikkelingsperspectiefplan van de leerling. Hierin wordt de verwachte uitstroom van de leerling weergegeven.

Uitstroom sbo en (v)so 2016 – 2018

In onderstaande tabel wordt de bestendinging aangegeven. Dit is het percentage leerlingen dat, na het eerste jaar op de vervolgplek op, onder of boven het niveau zit waarop de leerling is uitgestroomd.

	Bestendinging 2016 (Uitstroom 2015)			Bestendinging 2017 (Uitstroom 2016)			Bestendinging 2018 (Uitstroom 2017)		
	Op uitstroom	Onder/ boven uitstroom	On- bekend	Op uitstroom	Onder/ boven uitstroom	On- bekend	Op uitstroom	Onder/ boven uitstroom	On- bekend *
SO Herderscheeschool	100%	0%		80%	10%	10%	75%	12,5%	12,5%
SO Fier	68%	32%		75%	25%		79%	20%	1%
VSO Krommerijncollege	55%	18%	27%	36%	48%	16%	86%	7%	7%
Sbo Luc Stevens	74%	10%	16%	65%	16%	19%			

Vanwege de wet op de privacy (AVG) mogen vervolgscholen en -instellingen de gegevens van oud-leerlingen niet meer aan ons aanleveren zonder uitdrukkelijk toestemming van de ouders. Voor dit jaar hebben we deze gegevens niet voor 100% van onze uitgestroomde leerlingen kunnen achterhalen.

Pedagogische kracht

Kern van goed onderwijs is het pedagogisch vakmanschap van de leraar en de pedagogische kracht van de school. Daarmee geven we eigentijds vorm aan openbaar onderwijs in een polariserende samenleving: we zijn er voor alle kinderen en we denken in mogelijkheden.

Utrecht is een stad met een grote diversiteit en met grote verschillen tussen wijken. Wij zien dat er grote verschillen zijn in de omstandigheden waarin kinderen opgroeien. Dat doet een steeds groter beroep op het vermogen van scholen om alle kinderen goed te bedienen. Pedagogisch vakmanschap laat kinderen groeien en stimuleert hen, hun talenten te benutten. Educatief partnerschap met ouders versterkt de kansen van kinderen.

De toenemende complexiteit in de samenleving stelt ons ook voor problemen die we niet alleen kunnen oplossen. Leraren ervaren een toename van vooral complexere gedragsvragen die kinderen stellen. Om daarop goed te kunnen inspelen en kinderen een goed onderwijsaanbod te doen, is educatief partnerschap met ouders onmisbaar. Ook een goede samenwerking met en ondersteuning vanuit het Samenwerkingsverband Utrecht PO, de buurtteams en de jeugdzorg, zijn hierbij van belang.

Wat wilden we bereiken?

Door het versterken van het pedagogisch handelen zorgen we ervoor, in goede samenwerking met ouders en ketenpartners, dat scholen in staat zijn passend onderwijs te bieden, zodat we elk kind een passende pedagogische omgeving kunnen bieden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Op basis van de kwaliteitsgesprekken in het schooljaar 2017-2018, waarbij met scholen een analyse is gemaakt van hun pedagogische kwaliteit, hebben scholen noodzakelijke acties geformuleerd en een begin gemaakt met de uitvoering hiervan. Dit zal ook in het schoolplan terugkomen. In het kwaliteitsgesprek 2018-2019 komt dit thema terug als onderdeel van 'de sterke basis'.

De adviseurs Onderwijskwaliteit van SPO Utrecht zijn vaker preventief betrokken bij individuele ondersteuningsvragen. Zij denken mee over de aanpak, als scholen dreigen vast te lopen in hun pedagogisch handelen rond individuele leerlingen.

Bij de SPO Academie kunnen medewerkers gebruik maken van het aanbod Pedagogische Intervisie. Groepen medewerkers bespreken dan, door middel van oplossingsgerichte intervisie, een aantal cases en komen samen tot handelingsadviezen.

In het SPO-netwerk Gedrag is dit jaar extra aandacht besteed aan begeleidersvaardigheden van de gedragspecialisten.

Wat was het resultaat?

Scholen hebben meer zicht op de sterke en zwakke onderdelen van de pedagogische kwaliteit in school. Zij hebben dit vertaald naar concrete acties, die zijn opgenomen in de jaarplannen.

Directeuren en intern begeleiders voelen zich meer gesteund bij complexere situaties van leerlingen. In een aantal gevallen nam de handelingsverlegenheid af, waardoor thuiszittende leerlingen of problemen met ouders worden voorkomen.

De pedagogische intervisie vergroot het zelfoplossend vermogen van leraren en intern begeleiders. Hiermee wordt een steentje bijgedragen aan de afname van handelingsverlegenheid en het bieden van maatwerk aan kinderen.

De interne gedragspecialisten voelen zich in toenemende mate competent in het begeleiden van hun collega's bij pedagogische vraagstukken.

Personeel

Vakmanschap en goed werkgeverschap

Met andere besturen, werkt SPO Utrecht samen met de pabo aan het opleiden en de professionalisering van personeel. SPO Utrecht biedt een professionele werkomgeving, waarbij vakmanschap en eigenaarschap belangrijk zijn en waarbij we samen verantwoordelijk zijn voor het geheel. Zowel op school als bovenschools proberen wij te zorgen voor voldoende, goed gekwalificeerd en gezond personeel, dat met plezier werkt. Wij doen dat door te werken aan naamsbekendheid van SPO Utrecht als werkgever en door een goede werving, begeleiding en binding van (potentieel) goed gekwalificeerd personeel.

Door samen te werken aan preventie, aan het terugdringen van werkgerelateerd ziekteverzuim en aan het bestrijden van werkdruk, bevorderen we ook het werkplezier van leraren. Ons uitgangspunt hierbij is het stimuleren van een professionele (school)organisatie, waarin leraren gericht samenwerken aan gezamenlijke doelen vanuit vakmanschap en eigenaarschap. Dit komt zowel het werkplezier als de kwaliteit van het onderwijs ten goede.

Leraren zijn de spil van goed onderwijs. Het lerarentekort is daarom een ernstige bedreiging voor goed onderwijs. SPO Utrecht deed er ook in 2018 alles aan, om toch zoveel mogelijk te voorzien in voldoende personeel. Door op allerlei manieren nieuwe mensen te werven en binnen te halen. En ook, om personeel behouden, door onze leraren te boeien en te binden. Eerder al werden SPO PRO en de FLEXpool gestart, in 2018 kwam hier de SPO Academie (voor en door SPO-personeel) bij. Zij-instromende directeuren zijn al langer werkzaam bij ons; in 2018 werden de eerste zij-instromende leraren benoemd. SPO Utrecht werd projectleider van 'Werk maken van Leren' in deze regio, een landelijk project gericht op het vormgeven van zij-instroom in het onderwijs.

Samen met directeuren dachten we na over andere organisatievormen voor het geven van onderwijs. In de eerste plaats vanuit onderwijsperspectief, maar daarnaast ook vanuit het gegeven dat we komende jaren onvoldoende leraren zullen hebben om in alle vacatures te voorzien.

Wat wilden we bereiken?

Wij zorgen voor voldoende goed gekwalificeerd en gezond personeel dat met plezier werkt. We willen dat scholen zich tijdig beraden op andere organisatievormen voor het onderwijs, om het lerarentekort het hoofd te bieden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Team Human Resources (HR) en directeuren hebben zowel structurele als incidentele activiteiten ondernomen om het lerarentekort zo klein mogelijk te houden. Om zo goed mogelijk te kunnen voorzien in de vervangingsvraag, werd de flexibele schil van personeel optimaal benut en werden de invalpools SPO PRO en de FLEXpool op peil gehouden met ongeveer 35 fte. Het hele jaar door werden leraren aangetrokken door actief te werven, door halfjaarlijkse meeloopdagen te organiseren. Ook waren er activiteiten om derde- en vierdejaars studenten aan ons te binden. Met potentiële nieuwe personeelsleden werden persoonlijke gesprekken gevoerd, om te kijken of er passend werk geboden kon worden.

Directeuren en schoolteams maakten een 'plan B', waarbij ze nadachten over hun aanpak wanneer het vervullen van vacatures of het voorzien in vervanging niet lukt. Op veel scholen werden ook ouders betrokken bij dit vraagstuk.

SPO Utrecht participeert, regionaal en landelijk, actief in samenwerkingsverbanden die creatief zoeken naar mogelijkheden om te voorzien in voldoende personeel. Bijvoorbeeld door andere functies te creëren, te werken met statushouders, of met flexstudenten die tijdens studie al deels voor de klas staan, enzovoort.

Schoolteams hebben de beschikbare extra werkdrummiddelen voor het schooljaar 2018-2019, zo ingezet, dat zij minder werkdruk hoopten te ervaren. In de bijlage is de verantwoording daarvan voor de eerste periode (aug-dec 2018) opgenomen.

Team HR werkte actief samen met de directeurs van SPO-scholen die een hoog werkgerelateerd ziekteverzuim (hoger dan 6%) hadden. Doel was het terugdringen hiervan en het bevorderen van een professioneel werkklimaat. In de recente verzuimcijfers van deze scholen is het effect van deze inzet zichtbaar.

Het SPO-inductiebeleid (het begeleiden en inwerken van nieuw personeel) werd verder ontwikkeld en vastgesteld. Onderdeel van het inductiebeleid zijn intervisie-bijeenkomsten voor alle startende personeelsleden.

In het kader van 'boeien en binden' van het eigen personeel, werd de SPO Academie opgericht: hier worden masterclasses en workshops voor en door SPO-collega's aangeboden. Voor nieuwe schoolleiders werd een 'in company' opleiding georganiseerd. Samen met de Thomas More Leiderschaps Academie werd een tweejarige opleiding 'Leidinggeven aan scholen' aangeboden, aan SPO-leerkrachten met de ambitie en het talent om directeur te worden.

In maart 2018 vond de SPO Personeelsdag plaats in Tivoli/Vredenburg, met als thema: 'Creativi-tijd: buiten de lijntjes kleuren'. SPO Utrecht organiseert één keer in de drie jaar een personeelsdag voor alle medewerkers. Er was een groot en divers aanbod rond eigentijds onderwijs en vakmanschap. In masterclasses werden de nieuwste inzichten op het gebied van leren aangeboden.

Voor SPO-directeurs geldt dat allen zijn geregistreerd bij het Schoolleidersregister PO. Om deze registratie te behouden, is regelmatige nascholing en verantwoording nodig. In 2018 is voor de tweede keer een 'in company' module georganiseerd, dit keer met als thema 'Persoonlijk leiderschap en communicatie'.

Wat was het resultaat?

Hoewel het steeds voelbaarder werd, met name in het speciaal (basis)onderwijs, konden we het lerarentekort in 2018 nog redelijk opvangen. Mede met behulp van de inzet van de flexibele schil van SPO PRO en de FLEXpool kon in 81% van de vervangingsvragen van alle scholen worden voorzien, terwijl de vraag naar vervanging ten opzichte van het vorige jaar was gestegen.

Met een ziekteverzuimpercentage over 2018 van 5,9% bleven we net onder het landelijke gemiddelde van 6%. Daarmee behaalden we onze norm.

Of de inzet van werkdrummiddelen (zie bijlage) daadwerkelijk bijdraagt aan verlaging van de werkdruk, is nog niet duidelijk. De inzet van het eerste jaar wordt eind schooljaar 2018-2019 in elk schoolteam geëvalueerd. Een negatief effect dat al snel zichtbaar werd, is dat het toch al geringe aanbod van invallers en tijdelijk personeel, nog krappere werd. Dat komt doordat werkdrummiddelen worden gebruikt voor extra personeel, om meer ambulante tijd voor leraren te creëren.

SPO Utrecht bood twee in company opleidingen aan: voor de schoolleidersopleiding meldden zich 28 deelnemers aan, van wie er 24 zijn toegelaten. Met de opleiding tot schoolleider zijn vijftien SPO'ers begonnen. Daarnaast functioneren binnen SPO Utrecht negen netwerken voor coördinatoren en specialisten. Het deelnamepercentage van aangestelde functionarissen ligt rond 70%.

Onderwijshuisvesting

Op het gebied van onderwijshuisvesting bleven er uitdagingen! Enerzijds waren er concrete nieuwbouwprojecten. Zo werd gewerkt aan nieuwe scholen voor SO Fier, de Kees Valkensteinschool (locatie Haarzicht), obs Pantarijn en obs Jules Verne. De bouw van kindcentrum Rijnvliet werd voorbereid in de gelijknamige nieuwe wijk in Leidsche Rijn. SPO Utrecht biedt hier samen met Kind & CO een compleet dagprogramma voor kinderen van 0-13 jaar. Ook werd gewerkt aan nieuwbouw voor de International School Utrecht. Een forse klus was de voorbereiding van de grondige renovatie door de gemeente Utrecht, van een aantal multifunctionele accommodaties in Leidsche Rijn. Hierin zijn scholen en andere organisaties gehuisvest.

De gemeente Utrecht groeit de komende jaren flink, niet alleen in Leidsche Rijn, maar ook in de bestaande stad. Daarom werkte SPO Utrecht aan (plannen voor) uitbreiding van onder meer de Johan de Wittschool, obs De Cirkel, odbs Apollo 11, het Kromme Rijn College en OBO De Watertoren.

Samen met de gemeente en andere schoolbesturen werkten we aan een planmatige verdere uitbreiding van het scholenbestand voor primair onderwijs in Utrecht, om tijdig te kunnen voorzien in voldoende plaatsen op bestaande en nieuwe scholen voor het groeiend aantal kinderen in de stad. Daarbij vroegen we ook, samen met partners, om uitbreiding van het aantal kindcentra (ikc's).

Naast nieuwbouw en renovatie werkten we aan duurzaam onderhoud en goed uitgeruste schoolpleinen.

In juli 2018 werd SPO Utrecht onaangenaam verrast door het collegebesluit om in obs De Klimroos een nieuw op te richten islamitische basisschool te huisvesten en zo het schoolgebouw volledig in tweeën te delen. Ondanks protesten van team, ouders en bestuur zette de gemeente Utrecht dit besluit in de zomervakantie door. In de weken na de zomervakantie bleek dat bijna de helft van de Klimroos-ouders hun kind op een andere school plaatste. Een aantal ouders maakte een bewuste keuze voor islamitisch onderwijs, maar een even groot aantal ouders koos voor andere scholen in de buurt vanwege de nieuwe huisvestingssituatie. Samen met het team oriënteerden wij ons op de nieuwe situatie en kozen we in het voorjaar van 2019 voor een nieuw schoolconcept, waarbij De Klimroos samenwerkt met ISUtrecht. De Klimroos biedt vanaf augustus 2019 'onderwijs met een internationaal karakter'. Dit past goed bij de schoolpopulatie, die voor het grootste deel bestaat uit ouders met een internationale achtergrond.

Wat wilden we bereiken?

Wij werken aan goed uitgeruste schoolgebouwen, die hedendaags onderwijs mogelijk maken, waar het prettig en gezond werken is voor kinderen en medewerkers en waar voldoende ruimte is om de groei van de stad goed op te vangen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In overleg met directeuren schoolteams en architecten wordt zo veel mogelijk geprobeerd de gebouwen aan te laten sluiten bij de behoefte van het huidige onderwijs. Ook duurzaamheid is de afgelopen jaren een belangrijk speerpunt van SPO Utrecht geweest. Daar waar dat tot extra kosten leidt onderhandelen we met de gemeente over extra investeringen, vanuit de gedachte dat een school zeker 40 jaar mee moet. Een deel van de investeringen in duurzaamheid financieren we zelf voor omdat we dat op termijn (op basis van een businesscase) weer terugverdienen. Het gaat dan vooral om zonnepanelen.

Wat was het resultaat?

Vrijwel alle schoolgebouwen voldoen aan eisen van duurzaamheid, zijn toekomstbestendig (voor zover dat nu is te beoordelen) en voldoen aan eisen van het binnenmilieu.

Uitzondering zijn de scholen die nog moeten worden gerenoveerd volgens het MJOPH en de MFA's in Leidsche Rijn. Hiervoor loopt een apart renovatietraject.

Adequate bekostiging

SPO Utrecht gaat uit van het subsidiariteitsprincipe. Scholen krijgen de middelen voor hun school en de directeur besluit, met inspraak van de medezeggenschapsraad, over de inzet van deze middelen. In overleg met het directiebestuur DOPO en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad krijgen middelen voor gezamenlijke activiteiten of te dragen risico's, een bovenschoolse bestemming.

SPO Utrecht is het eens met de lobby van de PO Raad voor een adequatere bekostiging van het primair onderwijs. Het is fijn dat hiervoor aandacht is in het Regeerakkoord 2017, dit is echter nog volstrekt onvoldoende. Zo zijn de inkomsten voor materiële instandhouding bij lange na niet toereikend. Om te voldoen aan de noodzakelijke verplichtingen voor exploitatie en behoorlijk onderhoud, is naast de vergoeding voor materiële instandhouding nog 2,7 miljoen euro nodig vanuit de personele middelen.

Grootste bedreiging voor met name kansarme Utrechtse kinderen is de grote bezuiniging op het achterstandsonderwijs, die al enkele jaren eerder in gang is gezet en per augustus 2019 wordt geëffectueerd. Samen met andere besturen en de met gemeente ijerde SPO Utrecht dan ook voor het terugdraaien van die bezuiniging, die geen recht doet aan de werkelijke situatie van Utrechtse kinderen. Laagopgeleiden hebben nog altijd minder kans op werk in Utrecht dan hoogopgeleiden. Het aantal bijstandsgerechtigde inwoners van de stad nam in 2016 met 3% toe en zal naar verwachting ook komende jaren toenemen.

Wij hopen dat de hernieuwde aandacht voor gelijke kansen voor kinderen ook zal leiden tot adequate middelen om deze kansen te verbeteren.

Wat wilden we bereiken?

Wij maken ons sterk voor adequate bekostiging voor primair onderwijs en vragen daarbij met name aandacht voor het onderwijs aan kansarme kinderen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is het afgelopen jaar continu aandacht gevraagd bij de landelijke politiek en de gemeentelijke politiek voor problemen die ontstaan bij de forse teruggang in middelen van de OAB gelden in de stad Utrecht. Daarnaast is ook via PO Raad en andere kanalen voortdurend aandacht gevraagd voor de ontoereikende bekostiging van de MI vergoeding.

Wat was het resultaat?

Op landelijk niveau heeft dat voor het OAB budget weinig verandering gebracht, maar de gemeente Utrecht heeft het gemeentelijke subsidie deel in ieder geval op het oude niveau in stand gehouden. Ten aanzien van het MI budget onderzoekt OCW nu in hoeverre er daadwerkelijk een tekort is van het budget Materiele Instandhouding.

Bij een degelijk onderzoek zal dit naar verwachting de tekorten bevestigen. Of daarmee ook extra middelen worden vrij gemaakt is echter nog onzeker.

Optimaliseren ondersteuning en administratie

De scholen en de bovenschoolse administratie werken steeds meer met geautomatiseerde systemen. Wij willen deze systemen beter op elkaar afstemmen en zo komen tot een efficiënte taakverdeling tussen scholen en de bovenschoolse organisatie. De teams financiën en personeel van het bestuurskantoor, werken daarom komend jaar aan verbetering van de efficiency en de kwaliteit van de (inrichting) van deze werkprocessen.

Daarnaast evalueren directeuren, staf en bestuur de taakverdeling rond de uitvoerende beheers- en ondersteuningstaken. Doel hiervan is om na te gaan of ook hier winst is te behalen met betrekking tot werkbelasting en efficiency.

Wat wilden we bereiken?

Efficiënte processen leveren tijdige informatie ter ondersteuning van directeuren en bestuur en geven inzicht in de gewenste taakverdeling tussen scholen en bovenschoolse organisatie. Systemen dragen bij aan inzicht, overzicht en transparantie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 is de start gemaakt van de uitrol van Office 365.

Een centraal systeem maakt het mogelijk de informatievoorziening veel makkelijker en op persoonsniveau te regelen. Daarnaast schept Office 365/Sharepoint ook de mogelijkheden voor digitale gemeenschappen waarin mensen kennis kunnen delen.

De wens is een systeem te ontwikkelen waarvan iedere medewerker weet hoe het werkt en een herkenbare uitstraling heeft.

Wat was het resultaat?

Eind 2018 waren alle scholen volgens afspraak over naar Office365. Hierbij is gebruik gemaakt van een paar centrale sjablonen. Een paar scholen maken echter nog wel gebruik van Google. Vanwege financiële overwegingen faseren we dat systeem uit in een aantal jaren.

In 2019 bouwen we het systeem verder uit, waarbij aandacht is voor automatische aanmaak voor accounts, verbetering van de opzet, de data opslag en mogelijkheden voor koppelingen met de door onze school meest gebruikte systemen. (o.a. ParnasSys).

Samenwerking met gemeente en professionele partners

SPO-scholen werken samen met verschillende professionele partners aan goede ontwikkelmogelijkheden voor kinderen: in kindcentra, in brede scholen, met voorscholen en kinderopvang, jeugdzorg, sport en culturele instellingen. Hieronder gaan wij in op de samenwerking met enkele partners.

De Utrechtse Onderwijsagenda

De doelen in het kader van de Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA) zijn gericht op het stimuleren van en het creëren van kansen voor de ontwikkeling van kinderen. Veel aandacht gaat uit naar kinderen in achterstandssituaties en het realiseren van gelijke kansen voor alle Utrechtse kinderen. Hierbij ligt de focus op vroeg beginnen, en een doorgaande lijn in de aanpak.

Bestuur en staf namen deel aan vele overleggen, stuurgroepen, projectgroepen en platforms om een actieve bijdrage te leveren aan het bereiken van gezamenlijke doelen.

Zes SPO-scholen sloten hun tweejarig onderzoek af, in het kader van de Werkplaats Onderwijsonderzoek Utrecht (WOU). Zij verzamelden hiermee, op een evidence-informed wijze, input voor hun eigen schoolontwikkeling. Ze werden daarbij ondersteund door een onderzoeker uit één van de aangesloten kennisinstituten uit het consortium. Direct na de zomervakantie begonnen vier nieuwe SPO-scholen met deelname aan de WOU, en zetten twee scholen deze werkwijze voort in de periode 2018-2020.

Wij ondersteunden scholen bij het realiseren van dagarrangementen voor kinderen, samen met maatschappelijke partners. Wij zijn daarom blij met de start van de bouw van ons eerste echte Kindcentrum Rijnvliet, dat we samen met kinderopvangorganisatie Kind & Co realiseren. Maar ook andere SPO-scholen werken nauw samen met voorscholen en organisaties voor kinderopvang. Die samenwerking wordt vormgegeven vanuit een gezamenlijke pedagogische visie. Een aantal SPO-scholen namen deel aan het 'stedelijk lerend netwerk kindcentra', waarin we samen met schoolbesturen, kinderopvang en gemeente de vorming van kindcentra stimuleren.

Samenwerkingsverband Utrecht PO

Samen met de andere schoolbesturen werken we samen in het Samenwerkingsverband Utrecht PO (swv). Doel van het samenwerkingsverband is het ondersteunen van scholen bij het realiseren van passend onderwijs en het bieden van extra ondersteuning voor kinderen met specifieke hulpvragen.

Ook dit jaar was SPO Utrecht actief in het bestuur van het samenwerkingsverband (als voorzitter) en in de beleidsgroep (als beleidsadviseur), om het aanbod van het samenwerkingsverband verder te ontwikkelen en om scholen optimaal te ondersteunen bij het leveren van extra ondersteuning voor kinderen die dat nodig hebben.

SPO-scholen ontvingen in 2018 vanuit van het samenwerkingsverband € 1.280.494 (in 2017: € 1.139.000) voor de basisondersteuning. Begroot was € 1.191.698. Het bedrag per leerling is per 1-8-2018 verhoogd van € 120 per leerling naar € 130 per leerling.

Deze middelen werden door scholen ingezet voor extra expertise en om extra ondersteuning te bieden aan leerlingen in de school.

Op aanvraag ontvingen scholen, voor kinderen die meer ondersteuning nodig hebben, € 749.550 (begroot was € 659.330) in de vorm van arrangementen.

STG. Openbaar Primair Onderwijs Utrecht			
Arrangementen en consulten Toegekend / aangevraagd in 2018 en lopend in 2018			
	Toegekend in 2018	Aangevraagd in 2018	Looptijd in 2018
<i>Arrangementen</i>			
Extra Ondersteuning	191		379
Maatwerk	3		4
TLV SBO	77		105
TLV SO	64		113
<i>Consulten</i>			
Eenmalig Consult		125	242
Advies en Ondersteuning		148	153

POVO

Met de schoolbesturen voor primair- en voortgezet onderwijs werkt SPO Utrecht samen aan doorlopende leerlijnen en een goede overgang van leerlingen van (speciaal) basisonderwijs naar (speciaal) voortgezet onderwijs. Op stedelijk niveau werd 97% van de kinderen geplaatst op de VO school van hun eerste inschrijving.

Daarnaast was er aandacht voor doorgaande leerlijnen. Zo werken we samen met NUOVO aan het maken van een plan voor een goed onderwijsaanbod voor 10-14-jarigen.

Financieel beleid

Balans	31-12-2018 EUR	31-12-2017 EUR
1 Activa		
Vaste activa		
1.2 Materiële vaste activa	8.502.032	7.613.703
1.3 Financiële vaste activa	<u>2.365.337</u>	<u>3.026.381</u>
Totaal vaste activa	10.867.369	10.640.084
Vlottende activa		
1.5 Vorderingen	4.603.374	5.469.505
1.6 Effecten	704.512	409.510
1.7 Liquide middelen	<u>5.075.964</u>	<u>5.879.676</u>
Totaal vlottende activa	10.383.850	11.758.691
Totaal activa	<u><u>21.251.219</u></u>	<u><u>22.398.775</u></u>
2 Passiva		
2.1 Eigen vermogen	10.991.359	11.768.194
2.2 Voorzieningen	2.038.517	1.776.654
2.4 Kortlopende schulden	8.221.343	8.853.927
Totaal passiva	<u><u>21.251.219</u></u>	<u><u>22.398.775</u></u>

Staat van baten en lasten	Realisatie 2018 EUR	Begroot 2018 EUR	Realisatie 2017 EUR
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	64.225.910	58.321.587	60.212.168
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	3.176.631	2.080.005	3.390.549
3.5 Overige baten	2.569.099	1.193.339	2.046.547
<u>Totaal baten</u>	<u>69.971.640</u>	<u>61.594.931</u>	<u>65.649.264</u>
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	58.945.553	51.228.906	54.212.468
4.2 Afschrijvingen	1.491.589	1.584.669	1.649.679
4.3 Huisvestingslasten	4.854.858	4.630.395	5.176.289
4.4 Overige lasten	5.484.997	4.203.732	5.401.651
<u>Totaal lasten</u>	<u>70.776.997</u>	<u>61.647.702</u>	<u>66.440.087</u>
 <u>Saldo baten en lasten</u>	 <u><u>-805.357</u></u>	 <u><u>-52.771</u></u>	 <u><u>-790.823</u></u>
 5 Financiële baten en lasten			
<u>Resultaat</u>	<u>28.525</u>	<u>94.500</u>	<u>46.751</u>
	<u>-776.832</u>	<u>41.729</u>	<u>-744.072</u>
 Totaal resultaat	 <u><u>-776.832</u></u>	 <u><u>41.729</u></u>	 <u><u>-744.072</u></u>

Inleiding

De jaarrekening 2018 is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring en geeft een getrouw beeld van het vermogen, de financiële positie en het resultaat over 2018. Het resultaat is € 776.832 negatief. Het lagere resultaat ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door een toename van de personeelslasten (€ 7.716.000 negatief) en overige lasten (€ 1.281.000 negatief). Hiertegenover staan toenames van de rijksbijdragen (€ 5.095.000 positief) en de overige rijksbijdrage (€ 1.096.000 positief). Ten opzichte van 2017 is het resultaat circa € 32.000 lager.

SPO Utrecht voert een aantal maatregelen uit om 'in control' te zijn. Per kwartaal stellen de scholen een financiële rapportage op. Deze wordt door de controller beoordeeld en indien nodig met de directeur besproken. Hierna volgt bijstelling van het uitgavepatroon van de school. Periodiek worden financiële rapportages op bestuursniveau opgesteld en met het College van Bestuur besproken.

Resultaat analyse

Zowel de baten als de lasten wijken sterk af van de begroting. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat er in de begroting geen rekening is gehouden met aanpassingen van de bekostiging door OCW, formatie wijzigingen en cao aanpassingen. Deze gegevens zijn immers ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet bekend. Dit leidt onvermijdbaar tot verschillen tussen de begroting en de realisatie.

Rijksbijdragen (+ € 5.095.000)

De rijksbijdragen vielen hoger uit dan begroot. Als gevolg van de salarisverhoging op grond van de cao en de stijging van de werkgeverslasten waaronder pensioenlasten, is de bekostiging door OCW aangepast. Daarnaast was de vergoeding vanuit het Samenwerkingsverband Utrecht PO voor extra ondersteuning, hoger dan begroot. De hogere baten kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Hogere personele bekostiging	€ 4.684.000
Hogere bekostiging voor materiële instandhouding	€ 232.000
Hogere vergoeding vanuit het Samenwerkingsverband	€ 179.000
Totaal	€ 5.095.000

Overige overheidsbijdragen en subsidies (+ € 1.096.000)

In verband met de onzekerheid over de voortzetting van de gemeentelijke subsidies zijn alleen de subsidiebatens in de begroting van 2018 opgenomen waarover zekerheid bestond. In 2018 zijn door de gemeente Utrecht uiteindelijk meer subsidietrajecten beschikbaar gesteld. Deze extra baten hebben uiteraard ook tot extra lasten geleid.

Overige baten (+ € 1.375.000)

De overige baten bestaan vooral uit verhuurbaten, baten uit hoofde van extern gedetacheerd personeel, projectsubsidies en bijdragen van derden.

De hogere overige baten t.o.v. de begroting kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Hogere verhuur opbrengsten (medegebruik lokalen door derden)	€ 216.000
Hogere detachering	€ 128.000
Lagere ouderbijdragen	-/- € 21.000
Hogere projectsubsidies (Zomerschool, muziekonderwijs, opleiding schoolleiders)	€ 340.000

Hogere bijdragen van derden (International School)	€ 584.000
Hogere overige baten	€ 128.000
Totaal	€ 1.375.000

De hogere projectsubsidies en de hogere bijdragen van derden hebben eveneens tot hogere lasten geleid.

Personeelslasten (+ € 7.716.000)

De salarislasten waren in 2018 hoger dan begroot (€ 6.668.000). De hogere salarislasten worden voornamelijk veroorzaakt door de niet begrote salarisverhoging op grond van de nieuwe CAO ingaande per 1 augustus 2018.

In de nieuwe CAO zijn er nieuwe loonschalen geïntroduceerd (de functies zijn geherwaardeerd), per 1-9-2018. De nieuwe loonschalen zijn gemiddeld 8,8% hoger. Daarnaast zijn er op basis van de nieuwe CAO in 2018 twee extra uitbetalingen geweest, namelijk;

- een eenmalige uitkering van € 750 bruto per FTE voor het hele personeel, en
- een eenmalige uitkering ter hoogte van 42% van het voltijd salaris voor alle L-schalen.

Bovengenoemde extra uitbetalingen hebben beide een terugwerkende werking naar 1-1-2018, en geldt ook voor de mensen die per 1-9-2018 niet meer in dienst waren.

De overige personeelskosten waren eveneens hoger dan begroot (€ 1.048.000). Deze overschrijding wordt met name veroorzaakt door de inzet van extern ingehuurd personeel.

Gedurende 2018 is extern personeel enerzijds ingezet voor de arrangementen en anderzijds voor vervanging vanwege ziekte.

Externe inhuur voor arrangementen zijn kosten ten behoeve van extra ondersteuning op de scholen waarvoor vanuit het Samenwerkingsverband ook een bijdrage wordt ontvangen. De arrangementen worden meestal niet, of laag, in de begroting opgenomen omdat men bij het opstellen van de begroting nog niet kan voorspellen welke arrangementen zullen worden aangevraagd. Dit veroorzaakt dan een stijging van zowel de kosten als de baten m.b.t. arrangementen ten opzichte van de begroting.

De externe inhuur voor vervanging vanwege ziekte (hogere lasten als gevolg van interim directievoering op scholen en overige externe inzet, zoals schoolbegeleidingsdiensten) bedraagt totaal € 1.207.000, waarvan € 781.000 begroot.

De kosten voor studie en cursussen is € 67.000 hoger dan begroot.

Afschrijvingen (- € 93.000)

Per school wordt een meerjaren-investeringsbegroting opgesteld. Deze begrotingen worden jaarlijks geactualiseerd. In 2018 zien we dat de werkelijke investeringen iets lager uitpakken dan de begrote investeringen. Daardoor zijn de afschrijvingen ook iets lager.

Daarnaast hebben we de afschrijvingstermijn op Energie Investerings (m.n. zonnepanelen) verlegd gezet op 15 jaar i.p.v. 10 jaar. Dit geldt voor de investeringen die hierop gedaan zijn na 1-1-2018.

De 15 jaarstermijn sluit beter aan bij de subsidietermijn die (vaak) bij deze investeringen hoort.

Huisvestingslasten (+ € 224.000)

De huisvestingskosten bestaan voornamelijk uit onderhoudskosten aan de schoolgebouwen, schoonmaakkosten, energielasten en huurlasten. De overschrijding op huisvestingskosten wordt vooral veroorzaakt door hogere onderhoudskosten en hogere huurlasten als gevolg van de verhuizing van het bestuurskantoor. De overschrijding van de huisvestingskosten kan als volgt worden gespecificeerd:

Hogere onderhoudskosten	€ 67.000
Hogere huurlasten	€ -37.000

Hogere schoonmaakkosten	€ 15.000
Lagere energielasten *	€ -46.000
Dotatie voorziening groot onderhoud	€ 257.000
Overige huisvestingslasten	€ -32.000
Totaal	€ 224.000

* SPO investeert veel in (Bijna) Energie Zuinige Gebouwen (= BENG & ENG). Daarmee probeert zij enerzijds milieubewust bezig te zijn, maar anderzijds ook de energiekosten op langere termijn te beperken. Alle (B)ENG-investeringen die we doen hebben een positief rendement op lange termijn.

Overige lasten (+ € 1.281.000)

De overige lasten bestaan vooral uit administratie- en beheerkosten, leermiddelen, culturele vorming, ict-kosten, reproductie- en projectkosten. Veel kosten die hier verantwoord worden, hangen samen met doelsubsidies (zie ook overige baten). Dit is tevens de voornaamste reden van de overschrijding ten opzichte van de begroting.

De belangrijkste overschrijdingen zijn op deskundigenadvies (€ 97.000), Public Relations (€ 37.000), planmatig onderhoudsbeheer (€ 70.000), klein inventaris (€ 13.000), ict (€ 264.000), leermiddelen (€ 25.000), culturele vorming (€ 116.000), activiteiten (€ 17.000), projecten (€ 93.000), overige onderwijslasten (€ 158.000) en lasten International School* (€ 372.000).

*De International School betreft een samenwerking met NUOVO. Het PO-deel wordt doorbelast in zowel de kosten als de opbrengsten (zie overige baten).

Financiële baten en lasten (- € 66.000)

De financiële baten en lasten bestaan uit rentebaten, bankkosten en waardevermindering van effecten. De financiële baten zijn circa € 66.000 lager dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door de lage rente en hiermee verband houdende koersdaling van de uitstaande obligaties.

Treasury beleid

SPO Utrecht heeft langdurig overtollige liquiditeiten belegd in obligaties. De obligaties leveren altijd een vaste rente op en worden op de aflossingsdata tegen de koers van 100 procent (à pari) afgelost. De beleggingen zijn conform de voorschriften in het SPO-treasurystatuut. Het SPO-treasurystatuut verwijst naar de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Deze regeling schrijft voor dat beleggingen slechts mogelijk zijn bij financiële ondernemingen in lidstaten van de Europese Unie. Deze ondernemingen dienen minstens een single A-rating te hebben, afgegeven door ten minste twee van de drie ratingsbureaus Moody's, Standard and Poor's en Fitch. De beleggingsportefeuille voldoet aan deze voorschriften.

Voorzieningen

Personele voorzieningen

Voor personele risico's en toekomstige lasten in het kader van uitkeringen voor jubilea en langdurig ziekteverzuim, is een aantal voorzieningen gevormd. In 2016 is een voorziening gevormd voor ww-lasten die bij schoolbesturen in rekening zijn gebracht door het Participatiefonds. Het betreft hier ww-lasten waarvan de 'instroomtoets' niet correct is toegepast. Deze voorziening heeft een aflopend karakter.

Voorziening onderhoud

Deze voorziening wordt gevormd om in de toekomstige jaren het groot onderhoud aan de schoolgebouwen te kunnen financieren. Hiervoor is een meerjaren onderhoudsplan (MOP) opgesteld. Dit MOP is in 2018 opnieuw bijgesteld. Hieruit blijkt dat de huidige voorziening niet toereikend is om de toekomstige onderhoudslasten te financieren.

In 2023 wordt deze voorziening negatief, indien het geactualiseerde plan wordt gevolgd (zowel qua dotatie als onttrekkingen). Dit is niet toegestaan volgens de richtlijnen van financiële verslaggeving. Wel is goedgekeurd dat de oude systematiek voor de jaren 2018 en 2019 nog van toepassing kan zijn.

Het voornemen is om in 2019 het MOP te her-beoordelen en een beter onderscheid te maken tussen klein & regulier onderhoud en groot onderhoud. Ook kan worden gekeken naar of er sprake is van onderhoud of vervanging. En of de kosten voor de Stichting zijn of dat de gemeente hiervoor verantwoordelijk is.

Financiële ruimte binnen de lumpsum

De voorziening voor onderhoud is een van de zaken die wordt betaald uit de inkomsten die SPO Utrecht krijgt vanuit de lumpsum component 'materiële instandhouding'.

SPO Utrecht betaalt uit de materiële instandhouding onder meer de exploitatie, leermiddelen en het onderhoud en doet dat zo efficiënt mogelijk. Hierbij staan kwaliteit van het onderwijs en het welzijn van kinderen en personeel altijd centraal. Er worden geen middelen ingezet die niet daadwerkelijk nodig zijn.

Inmiddels is duidelijk, uit eigen ervaring en uit onderzoek (zie voor dit onderzoek de website van de PO-Raad <https://www.poraad.nl/nieuws-en-achtergronden/te-weinig-geld-of-verkeerde-uitgaven-hoe-zit-het-nu-met-die-bekostiging>) dat deze vergoeding niet toereikend is voor de werkelijke lasten. Dit komt omdat de werkelijke prijsontwikkeling hoger is dan de eerder gemaakte normramingen van OCW. Deze normramingen zijn overigens al meer dan acht jaar niet meer toereikend voor bekostiging van de materiële lasten.

SPO Utrecht ontvangt circa 9,1 miljoen aan materiële bekostiging. De lasten zijn circa 11,8 miljoen. Het tekort van 2,7 miljoen euro wordt gefinancierd uit het personele deel van de rijksbijdrage. Dit betekent minder personele inzet, grotere klassen, minder mogelijkheden voor ambulante tijd en mede daardoor ook verhoging van werkdruk.

Omdat hier sprake is van noodzakelijke, minimale materiële kosten die gemaakt moeten worden, is hier geen sprake van een vrije beleidsmatige keuze in de besteding van het geheel aan ontvangen financiële middelen via de lumpsum. Dit is een noodzakelijk en onterechte ingreep in de beschikbare personele middelen om onderwijs en huisvesting op het minimale niveau in stand te houden.

SPO Utrecht hoopt dat de overheid komt tot een realistische grondslag voor toekenning van de lumpsum middelen.

Continuïteits-paragraaf

Kengetallen balans	Werkelijk	Werkelijk	Begroot	Begroot	Begroot	Onder/
	2017	2018	2019	2020	2021	Bovengrens
Liquiditeit						
<u>Vlottende activa</u>	1,33	1,26	1,22	1,20	1,27	0,5-1,5
Kortlopende schulden						
Solvabiliteit						
<u>Eigen vermogen</u>	53%	52%	48%	47%	47%	20%
Totaal vermogen						
kapitalisatiefactor						
<u>Totaal passiva</u>	34%	33%	31%	32%	32%	35%
Totale baten						
Rentabiliteit						
<u>Exploitatieresultaat</u>	-1,1%	-1,1%	-0,7%	-0,9%	0,1%	0%-5%
Totale baten						

De **liquiditeit** geeft de mate aan waarin de organisatie in staat is om op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen.

Bij de **solvabiliteit** gaat het erom in hoeverre de organisatie op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Dit blijkt uit de verhouding tussen eigen vermogen en het totale vermogen. Absolute normen voor solvabiliteit zijn moeilijk te geven. Beoordeling van het eigen vermogen kan niet los worden gezien van de beoordeling van de hoogte van de voorzieningen. Immers, wanneer deze niet toereikend zijn om de toekomstige verplichtingen te dekken, zal aanvulling vanuit het eigen vermogen moeten plaatsvinden.

De **kapitalisatiefactor** geeft de verhouding aan van het geïnvesteerd vermogen tot de gerealiseerde omzet. Een hoge waarde duidt op overkapitalisatie, een lage waarde duidt op een tekort aan kapitaal. Binnen de kapitalisatiefactor worden een drietal functies onderscheiden, namelijk de transactiefunctie, de financieringsfunctie en de bufferfunctie.

Als indicator is de rentabiliteit, met name terugkijkend naar de afgelopen jaren, een waardevol trendgegeven. Te grote positieve verschillen roepen vragen op inzake het bestedingspatroon. Negatieve verschillen duiden wellicht op een te ruim financieel management, met mogelijke consequenties in de komende jaren. De afgelopen en de komende jaren heeft en gaat SPO Utrecht gebruik gemaakt van het in het verleden ruim opgebouwde eigen vermogen. Dat leidt een aantal jaren tot een negatieve rentabiliteit. De rentabiliteit in het verleden duidt niet op een structureel te ruim financieel management.

Risico's en onzekerheden

Risico's ten aanzien van leerlingen

Bij een daling of stijging van het aantal leerlingen is er sprake van een vertraagd effect, doordat de bekostiging per schooljaar is gebaseerd op het aantal en soort leerlingen op de peildatum 1 oktober van het voorafgaande kalenderjaar.

Daarnaast wordt de hoogte van de groeibekostiging vanaf het moment waarop de eerste groeidrempel (groei 3% + 13) op stichtingsniveau wordt behaald, bij elke volgende behaalde drempel van 13 leerlingen aangepast. Hoe eerder de groeidrempel wordt behaald, hoe hoger de groeibekostiging.

Deze beide factoren kunnen echter wel financieel een fors effect hebben. Gemiddeld levert een leerling € 3.000 tot € 4.000 aan variabele rijksbijdragen op. Een daling van 5 procent van het totaal aantal leerlingen, veroorzaakt een afname van baten van circa € 1.800.000.

Bij groeibekostiging kan het voorkomen dat enkele scholen wel groeien en andere krimpen. Omdat de groeidrempel op stichtingsniveau moet worden gehaald, wordt de groeibekostiging dan niet, of later, gehaald.

Door het opstellen van een gedetailleerde meerjarenbegroting per school, worden deze effecten onderkend. Ook heeft het personeel van SPO een bestuursaanstelling waardoor overplaatsing van krimp scholen naar groeis scholen mogelijk is.

Risico's ten aanzien van kwaliteit onderwijs

SPO Utrecht besteedt veel aandacht aan onderwijskwaliteit en een systematische kwaliteitszorg. De kwaliteit van het onderwijs is voor ouders van belang bij schoolkeuze. Als de kwaliteit in het geding is, kan dat leiden tot een afname van leerlingen. En natuurlijk is het groeiende lerarentekort een bedreiging voor de kwaliteit van het onderwijs.

Risico's ten aanzien van personeel

Hierbij kan men denken aan risico's op het gebied van ziekteverzuim, wachtgeld, krapte op de arbeidsmarkt en kwaliteit. SPO Utrecht is eigen risicodrager voor alle ziekteverzuim. Voor de vervanging van ziek personeel wordt een deel van de bekostiging in het schoolbudget gealloceerd voor ziektevervangings. Uit het restant wordt bovenschol de organisatie van de SPO FLEX-pool bekostigd en een 'calamiteiten voorziening' gevormd voor onvoorziene risico's op dit gebied. Totaal wordt € 2.300.000 gereserveerd voor ziektevervangings. Het beleid is erop gericht het ziekteverzuim onder de 5 procent te houden. Risico's ten aanzien van wachtgeld, de krapte op de arbeidsmarkt en risico's ten aanzien van kwaliteit zijn moeilijk kwantificeerbaar.

Risico's ten aanzien van de werking van het interne risicobeheersing en controlesysteem

Een niet voldoende voor haar taak toegerust management en een onvoldoende functionerende Planning & Control Cyclus zal kunnen leiden tot overbesteding of ondoelmatige besteding van middelen. Op bestuursniveau is het Koersplan met beleidsuitgangspunten ontwikkeld. Dit Koersplan is het uitgangspunt van de schoolplannen. De jaarlijks opgestelde schoolbegrotingen en personeelsformatie-plannen vormen de taakstellende budgetten van de scholen. Per kwartaal wordt de voortgang hiervan gemonitord en afwijkingen geanalyseerd. Daarnaast wordt door de teams financiën en personeel van het bestuurskantoor, gewerkt aan een verbetering van de administratieve organisatie en interne controlemaatregelen (AO/IC).

Risico's ten aanzien van huisvesting

De scholen zijn thans gevestigd in totaal 44 gebouwen. Het onderhoud komt voor rekening van SPO Utrecht. Deze activiteiten zijn beschreven in een meerjaren onderhoudsplan (MOP). Voor de financiering van dit MOP is een onderhoudsvoorziening gecreëerd. Jaarlijks wordt op basis van dit MOP aan deze voorziening gedoteerd. Dit risico betreft hoge onverwachte onderhoudslasten die niet uit de voorziening gefinancierd kunnen worden.

Fiscale risico's

SPO Utrecht is als onderwijsinstelling vrijgesteld van vennootschapsbelasting. De risico's betreffen hier de afdracht van de loonheffing en, in zeer beperkte mate, omzetbelasting. Met de belastingdienst is in 2016 een individueel convenant horizontaal toezicht gesloten, waarin afspraken zijn vastgelegd om te streven naar een permanent actueel inzicht in relevante gebeurtenissen en snelle standpuntbepaling teneinde de rechtszekerheid te vergroten.

Risico bekostiging onderwijsachterstanden

Vanaf schooljaar 2019-2020 is de nieuwe toetsingssysteem van de onderwijsachterstandsmiddelen van kracht. Dit betekent dat de hoogte van de onderwijsachterstandsmiddelen de komende 4 jaar zal afnemen van € 3,1 Mln. naar 2,5 Mln. in 2023.

Ook is er minder zicht op de ontwikkeling van de mate van onderwijsachterstand op de scholen. Tot het schooljaar 2018-2019 werd de achterstand geregistreerd bij de inschrijving op de school, en bepaald aan de hand van het opleidingsniveau van beide ouders. Vanaf schooljaar 2019-2020 wordt de bepaling van achterstand niet langer bepaald bij inschrijving op de school, maar wordt bepaald door- en op basis van CBS-gegevens. Het CBS hanteert meerdere criteria, met name: opleidingsniveau van de ouders, land van herkomst van de ouders, schuldsanering, verblijfsduur van de moeder, gemiddeld opleidingsniveau van moeders op school. Op basis van de genoemde criteria wordt een onderwijsscore berekend. Vervolgens berekent het CBS aan de hand van het landelijk gemiddelde van alle onderwijsscores en beschikbare middelen de achterstandsscore per school. Op basis van de achterstandsscore worden de middelen toegekend aan de scholen. De bepaling van achterstand wordt hiermee anoniem.

Er is tot en met schooljaar 2021-2022 een overgangsregeling ingevoerd waarbij het verschil tussen het nieuwe bedrag en het oude bedrag voor respectievelijk 75%, 50% en 25% wordt gecorrigeerd.

We zien in het eerste jaar dat de nieuwe regeling nu van kracht is (2019-2020) dat de financiële impact op stichtingsniveau erg mee valt, maar dat de effecten per school wel erg groot kunnen zijn. Voor scholen die minder middelen ontvangen, proberen wij dat zo veel mogelijk via natuurlijk verloop op te vangen.

Algemeen rest risico

Aan deze zeven risico's wordt een algemeen restrisico toegevoegd. Dit betreft een aantal risico's die niet hoog genoeg of onvoldoende kwantificeerbaar zijn. Bijvoorbeeld de instabiliteit van de reguliere rijksbekostiging.

Meerjarenbegroting

Baten	Begroot 2019 X € 1.000	Begroot 2020 X € 1.000	Begroot 2021 X € 1.000	Begroot 2022 X € 1.000	Begroot 2023 X € 1.000
3.1 Rijksbijdragen	64.789	63.457	63.745	65.108	66.195
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.024	1.247	990	786	734
3.5 Overige baten	1.374	1.277	1.265	1.264	1.248
Totaal baten	68.187	65.981	66.001	67.158	68.177
Lasten	Begroot 2019 X € 1.000	Begroot 2020 X € 1.000	Begroot 2021 X € 1.000	Begroot 2022 X € 1.000	Begroot 2023 X € 1.000
4.1 Personeelslasten	57.289	55.550	55.122	56.430	57.713
4.2 Afschrijvingen	2.073	2.171	2.001	1.725	1.456
4.3 Huisvestingslasten	4.525	4.594	4.579	4.558	4.544
4.4 Overige lasten	4.838	4.278	4.274	4.299	4.313
Totaal lasten	68.724	66.592	65.976	67.011	68.026
Saldo baten en lasten	-537	-611	25	147	151
5 Financiële baten en lasten	62	42	36	36	36
Resultaat	-475	-570	60	182	186

Meerjaren balans

Activa	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2018	2019	2020	2021	2022
	X € 1.000	X € 1.000	X € 1.000	X € 1.000	X € 1.000
1.2 Materiele vaste activa	8.502	7.299	6.928	6.327	6.002
1.3 Financieel vaste activa	2.365	3.300	3.300	3.300	3.300
1.5 Vlottende activa	4.603	5.879	5.879	5.879	5.879
1.7 Liquide middelen	5.781	5.092	4.893	5.554	6.061
Totaal activa	21.251	21.570	21.000	21.060	21.242

Passiva	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2018	2019	2020	2021	2022
	X € 1.000	X € 1.000	X € 1.000	X € 1.000	X € 1.000
2.1 Eigen vermogen	10.991	10.516	9.946	10.006	10.188
2.2 voorzieningen	2.039	2.200	2.200	2.200	2.200
2.3 Langlopende schulden	0	0			
2.4 Kortlopende schulden	8.221	8.854	8.854	8.854	8.854
Totaal passiva	21.251	21.570	21.000	21.060	21.242

Kengetallen exploitatie

Kengetallen exploitatie	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017	Begroot 2018
(Rijks)bijdragen OCW / totale baten	91,8%	91,7%	94,4%
Overige overheidsbijdr. / totale baten	4,5%	5,2%	3,4%
Overige baten / totale baten	3,7%	3,1%	1,9%
Financiële baten/totale baten	0,1%	0,1%	0,1%
Personele lasten / totale lasten	83,3%	81,6%	83,1%
Afschrijvingslasten / totale lasten	2,1%	2,5%	2,6%
Huisvestingslasten / totale lasten	6,9%	7,8%	7,5%
Overige lasten / totale lasten	7,7%	8,1%	6,8%
Personele lasten / totale lasten	83,3%	81,6%	83,1%
Materiële lasten / totale lasten	16,7%	18,4%	16,9%

Baten / lasten per leerling	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017	Begroot 2018
(Rijks)bijdragen OCW	€ 6.372	€ 5.881	€ 5.892
Overige overheidsbijdragen	€ 315	€ 331	€ 210
Overige baten	€ 255	€ 200	€ 121
Financiële baten	€ 4	€ 5	€ 11
Personele lasten	€ 5.848	€ 5.295	€ 5.175
Afschrijvingslasten	€ 148	€ 161	€ 160
Huisvestingslasten	€ 482	€ 506	€ 468
Overige lasten	€ 544	€ 528	€ 425
Personele lasten	€ 5.848	€ 5.295	€ 5.175
Materiële lasten	€ 1.174	€ 1.194	€ 1.053
Baten - Lasten	-€ 76	-€ 73	€ 6

Meerjarenoverzicht leerlingen en personeel

Leerlingen	Werkelijk 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Aantal leerlingen op 1 oktober	10.080	10.412	10.713	11.112

De leerlingenaantallen en leerlingenprognoses zijn inclusief de leerlingen van de International School Utrecht en conform de meerjarenbegroting. De toename wordt veroorzaakt door de verwachte groei van het aantal woningen in Utrecht.

Personele bezetting in FTE	Werkelijk 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Directie	47	50	51	51
Onderwijzend personeel	657	627	621	613
Ondersteunend personeel	113	122	127	121
Totaal	817	799	799	785

Jaarrekening 2018

SPO Utrecht

Balans

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
1 Activa				
1.1 Vaste activa				
Materiële vaste activa	8.502.032		7.613.703	
Financiële vaste activa	<u>2.365.337</u>		<u>3.026.381</u>	
<u>Totaal vaste activa</u>	10.867.369		10.640.084	
1.2 Vlottende activa				
Vorderingen	4.603.374		5.469.505	
Effecten	704.512		409.510	
Liquide middelen	<u>5.075.964</u>		<u>5.879.676</u>	
<u>Totaal vlottende activa</u>	10.383.850		11.758.691	
<u>Totaal activa</u>		<u><u>21.251.219</u></u>		<u><u>22.398.775</u></u>
2 Passiva				
2.1 Eigen vermogen	10.991.361		11.768.193	
2.2 Voorzieningen	2.038.517		1.776.654	
2.4 Kortlopende schulden	8.221.341		8.853.928	
<u>Totaal passiva</u>		<u><u>21.251.219</u></u>		<u><u>22.398.775</u></u>

Staat van baten en lasten

	2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	64.225.910	58.321.587	60.212.168
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	3.176.631	2.080.005	3.390.549
3.5 Overige baten	2.569.099	1.193.339	2.046.547
<u>Totaal baten</u>	<u>69.971.640</u>	<u>61.594.931</u>	<u>65.649.264</u>
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	58.945.553	51.228.906	54.212.468
4.2 Afschrijvingen	1.491.590	1.584.669	1.649.679
4.3 Huisvestingslasten	4.854.858	4.630.395	5.176.289
4.4 Overige lasten	5.484.996	4.203.732	5.401.651
<u>Totaal lasten</u>	<u>70.776.997</u>	<u>61.647.702</u>	<u>66.440.087</u>
 <u>Saldo baten en lasten</u>	 <u><u>-805.357</u></u>	 <u><u>-52.771</u></u>	 <u><u>-790.823</u></u>
 6 Financiële baten en lasten	 28.525	 94.500	 46.751
<u>Resultaat</u>	<u>-776.832</u>	<u>41.729</u>	<u>-744.072</u>
 Totaal resultaat	 <u><u>-776.832</u></u>	 <u><u>41.729</u></u>	 <u><u>-744.072</u></u>

Kasstroomoverzicht

	2018		2017	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten	-805.357		-790.824	
Aanpassing voor:				
Afschrijvingen	1.491.590		1.649.680	
Desinvesteringen			22.986	
Mutaties voorzieningen	261.863		-126.950	
Verandering in vlottende middelen:				
Vorraden (-/-)	0		0	
Vorderingen (-/-)	866.131		2.667.377	
Effecten (-/-)	-295.002		43.500	
Schulden	-632.587		-6.655	
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>886.638</u>	886.638	<u>3.459.114</u>	3.459.114
Ontvangen interest	29		6.022	
Overige financiële baten	44.765		56.126	
Betaalde interest (-/-)	-11.940		-8.989	
Overige financiële lasten (-/-)	-4.329		-6.408	
		<u>28.525</u>	<u>46.751</u>	46.751
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>		<u>915.163</u>	<u>3.505.865</u>	3.505.865
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in MVA (-/-)	-2.379.919		-2.538.768	
Overige investeringen in FVA (-/-)	<u>661.044</u>		<u>391.195</u>	
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		-1.718.875	-2.147.573	-2.147.573
<u>Mutatie liquide middelen</u>		<u>-803.712</u>	<u>1.358.292</u>	
Beginstand liquide middelen		5.879.676	4.521.384	
Mutatie liquide middelen gedurende het boekjaar		<u>-803.712</u>	<u>1.358.292</u>	
Eindstand liquide middelen		<u><u>5.075.964</u></u>	<u><u>5.879.676</u></u>	

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2018

Algemeen

Deze jaarrekening is van Stichting Primair Openbaar Onderwijs Utrecht, met als zetel Utrecht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 30189395.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Vergelijking met voorgaand jaar

Grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. Waar nodig zijn de cijfers van voorgaand jaar geherrubriceerd om vergelijking mogelijk te maken.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling

Waardering activa, passiva en resultaatbepaling

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's. Daarnaast betreft de euro de functionele valuta van de stichting.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsportefeuille, obligaties, vorderingen, kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen.

De stichting heeft geen in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handelsportefeuille

Indien de stichting financiële instrumenten heeft verworven of is aangegaan met het doel het instrument op korte termijn te verkopen, maken deze deel uit van de handelsportefeuille en worden deze na eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardewijzigingen in de staat van baten en lasten.

Obligaties (langlopend)

Obligaties waarvan de stichting de intentie heeft deze tot het einde van de looptijd aan te houden, en hiertoe ook in staat is, worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode.

Bijzondere waardeverminderingen

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de resultatenrekening of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betalingen door een debiteur, herstructurering van een aan de stichting toekomend bedrag onder voorwaarden die de stichting anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de stichting worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de stichting historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als het bestuur van de stichting van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardeverminderingverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de stichting beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de stichting het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, onder aftrek van eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de aanschafprijs volgens de lineaire methode, rekening houdend met een eventuele residuwaarde.

Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De investeringen in zonnepanelen en energie neutrale investeringen (BENG en ENG) zijn met ingang van 1-1-2018 apart opgenomen. De afschrijvingstermijn hierop bedraagt 15 jaar.

Deze is gelijk gehouden met de bijbehorende SDE subsidie-termijn.

De afschrijvingen van de voor 2018 geïnvesteerde zonnepanelen zijn ongewijzigd gebleven.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Bij alle investeringen wordt afgeschreven met ingang van het lopende boekjaar.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar
Gebouwen en terreinen	120	10,00%
	180	6,67%
Inventaris en apparatuur:		
- Inventaris en apparatuur	60	20,00%
- Machines en installaties	120	10,00%
- Meubilair	180	6,67%
- ICT	36-60	20%-33%
- Software	60	20,00%
Andere vaste bedrijfsmiddelen:		
- Leermethoden	96	12,50%
- Overige vaste bedrijfsmiddelen	120	10,00%

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object. Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

FVA en vervreemding vaste activa

Financiële vaste activa

De grondslagen voor de waardering van obligaties zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroom-genererende eenheid, wordt het verlies toegerekend aan de activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Vlottende activa

Vorderingen en effecten

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofdstuk Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorziening spaarverlof

De voorziening spaarverlof is opgebouwd om de kosten van vervangers te betalen wanneer personeelsleden het gespaarde verlof opnemen. De voorziening is berekend op basis van de werkelijk gespaarde uren tegen de actuele waarde. De in de CAO opgenomen bindende genormeerde bedragen zijn hier van toepassing.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea is gevormd ter dekking van de kosten van jubileumgratificaties die op grond van de CAO dienen te worden betaald. Daarbij wordt rekening gehouden met blijfkanspercentages, jaarlijkse loonverhoging van 1,5%, en een uitkering bij 25 en 40-jarig jubileum conform de CAO. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde; de discontovoet bedraagt 2,5%.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden ouder dan 57 jaar waarbij een opnameplan is overeengekomen voor een looptijd van maximaal 5 jaar. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Voorziening groot onderhoud

Een voorziening wordt gevormd voor verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan panden, installaties e.d. op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud. De uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde van de voor de afwikkeling van de voorziening naar verwachting noodzakelijke uitgaven.

Kortlopende schulden

De grondslagen voor de waardering van kortlopende schulden zijn beschreven onder het hoofdstuk Financiële instrumenten.

Baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door gemeente of provincie zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de instelling zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW, gemeente, provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Voor de beloningen met opbouw van rechten worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (cao en individuele arbeidsovereenkomsten).

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Nederlandse pensioenregelingen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Het ABP had in december 2018 een dekkingsgraad van 97,1%.

Ontslagvergoedingen

Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de Stichting zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van een of meer personeelsleden vóór de gebruikelijke pensioendatum of tot een uitkering ter stimulering van vrijwillig ontslag. De Stichting heeft zich aantoonbaar verbonden tot het doen van ontslaguitkeringen als formeel een gedetailleerd plan (of regeling) is opgesteld en intrekking daarvan door de Stichting redelijkerwijs niet meer kan plaatsvinden. In het plan / de regeling zijn de betrokken locaties, alsmede de functie en het geschatte aantal van de werknemers die zullen worden ontslagen, de ontslaguitkering voor iedere functie(groep) en de periode die gemoed is met de uitvoering van het plan benoemd. Ten aanzien van de ontslaguitkeringen bij vrijwillig ontslag worden de verplichtingen en de last berekend op basis van het aantal personeelsleden dat naar verwachting op het aanbod zal ingaan. De ontslaguitkeringen die over meer dan 12 maanden na balansdatum betaalbaar worden gesteld worden tegen contante waarde gewaardeerd. De disconteringsvoet betreft de marktrente (effectief rendement) van hoogwaardige ondernemingsobligaties op balansdatum.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leases

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan hand van de biedprijs. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije markttrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij deze methode wordt het saldo baten en lasten aangepast voor posten van de staat van baten en lasten die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar, mutaties in de balansposten en posten van de staat van baten en lasten waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorende tot de operationele activiteiten. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen operationele, investerings- en financieringsactiviteiten.

Grondslagen voor verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Vaste activa

	Aanschaf prijs 1-1-2018	Aanschaf cumulatief 1-1-2018	Boek- waarde 1-1-2018	Inves- teringen	Afschrij- vingen	Aanschaf prijs 31-12-2018	Afschrijving cumulatief 31-12-2018	Boek- waarde 31-12-2018
	€	€	€	€	€	€	€	€
1.1.2 Materiële vaste activa								
1.1.2.1 Gebouwen en terreinen	173.482	26.540	146.942	441.053	31.696	614.535	58.236	556.299
1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	10.995.412	5.886.902	5.108.510	1.291.037	953.023	12.286.449	6.839.925	5.446.524
1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	5.215.987	2.857.736	2.358.251	647.829	506.871	5.863.816	3.364.607	2.499.209
<u>Materiële vaste activa</u>	<u>16.384.881</u>	<u>8.771.178</u>	<u>7.613.703</u>	<u>2.379.919</u>	<u>1.491.590</u>	<u>18.764.800</u>	<u>10.262.768</u>	<u>8.502.032</u>
<i>Uitsplitsing:</i>								
1.1.2.1.1 Gebouwen en terreinen	173.482	26.540	146.942	69.024	21.606	242.506	48.146	194.360
1.1.2.1.2 Zonnepanelen	0	0	0	372.029	10.090	372.029	10.090	361.939
<u>Gebouwen en terreinen</u>	<u>173.482</u>	<u>26.540</u>	<u>146.942</u>	<u>441.053</u>	<u>31.696</u>	<u>614.535</u>	<u>58.236</u>	<u>556.299</u>
1.1.2.3.1 Inventaris en apparatuur	1.202.410	944.937	257.473	122.625	129.021	1.325.035	1.073.958	251.077
1.1.2.3.2 Machines en installaties	355.841	252.157	103.684	0	22.328	355.841	274.485	81.356
1.1.2.3.3 Meubilair	6.094.092	2.377.929	3.716.163	260.798	414.165	6.354.890	2.792.094	3.562.796
1.1.2.3.4 ICT	3.206.551	2.239.683	966.868	902.626	359.581	4.109.177	2.599.264	1.509.913
1.1.2.3.5 Software	136.518	72.196	64.322	4.988	27.928	141.506	100.124	41.382
<u>Inventaris en apparatuur</u>	<u>10.995.412</u>	<u>5.886.902</u>	<u>5.108.510</u>	<u>1.291.037</u>	<u>953.023</u>	<u>12.286.449</u>	<u>6.839.925</u>	<u>5.446.524</u>
1.1.2.4.1 Leermiddelen	3.752.768	2.549.896	1.202.872	360.409	353.944	4.113.177	2.903.840	1.209.337
1.1.2.4.2 Overige materiële vaste activa	1.463.219	307.840	1.155.379	287.420	152.927	1.750.639	460.767	1.289.872
<u>Overige materiële vaste activa</u>	<u>5.215.987</u>	<u>2.857.736</u>	<u>2.358.251</u>	<u>647.829</u>	<u>506.871</u>	<u>5.863.816</u>	<u>3.364.607</u>	<u>2.499.209</u>

De investering in zonnepanelen € 372.029 betreft zonnepanelen en energie zuinige installaties in en op diverse scholen.

Vanaf 1-1-2018 is deze regel apart opgenomen in de vaste activa. Deze investering heeft een positief effect op de energiekosten.

De investering in ICT € 902.626 betreft ICT-hardware zoals laptops, tablets, chromebooks, digiborden, etc.

De investering in leermiddelen € 360.409 zijn leermethoden en - middelen waarvan wordt verwacht dat zij langere tijd meegaan.

De investering in overige materiële vaste activa € 287.420 betreft aanpassingen aan- en in schoolgebouwen die voor rekening van de stichting komen, niet zijnde groot onderhoud.

	Beurs- waarde 1-1-2018	Boek- waarde 1-1-2018	Inves- teringen en verstrekte leningen	Desinves- teringen en afgeloste leningen	Financieel resultaat	Naar kort- lopend	Beurs- waarde 31-12-2018	Boek- waarde 31-12-2018
	€	€	€	€	€	€	€	€
1.1.3 Financiële vaste activa								
1.1.3.7 Effecten	2.945.330	2.865.581	0	0	33.802	704.512	2.900.986	2.127.267
1.1.3.7.1 Waarborgsommen	0	160.800	108.650	31.380	0	0	0	238.070
1.1.3.8 Financiële vaste activa	<u>2.945.330</u>	<u>3.026.381</u>	<u>108.650</u>	<u>31.380</u>	<u>33.802</u>	<u>704.512</u>	<u>2.900.986</u>	<u>2.365.337</u>

De effectenportefeuille bestaat uit obligaties. De effectenrekening is ondergebracht bij de Rabobank.

Vorraden & vorderingen

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
1.2.2 Vorderingen		
1.2.2.1 Debiteuren	940.389	911.858
1.2.2.2 Vorderingen op OCW	2.803.262	2.927.564
1.2.2.3 Vorderingen op gemeenten en GR's	274.187	1.001.871
1.2.2.10 Overige vorderingen	38.690	87.364
1.2.2.15 Overlopende activa overige	587.565	605.048
1.2.2.16 Af: Voorziening oninbaarheid	-40.719	-64.200
<u>Vorderingen</u>	<u>4.603.374</u>	<u>5.469.505</u>

Uitsplitsing:

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
1.2.2.15 Overlopende activa overige		
Vooruitbetaalde kosten	0	611
Verstreckte voorschotten	5.851	3.295
RC ISU	209.064	0
Transitorische posten	372.650	601.142
<u>Overlopende activa overige</u>	<u>587.565</u>	<u>605.048</u>

Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van maximaal een jaar. De afname van de vorderingen wordt vooral veroorzaakt door de lagere vordering op de Gemeente Utrecht.

Effecten & liquide middelen

	Boekwaarde 1-1-2018	Inves- teringen	Desinves- teringen	Koers- mutatie	Boekwaarde 31-12-2018
	€	€	€	€	€
1.2.3 Effecten					
1.2.3.1 Obligaties	409.510	704.512	400.000	9.510	704.512
<u>Effecten</u>	<u>409.510</u>	<u>704.512</u>	<u>400.000</u>	<u>9.510</u>	<u>704.512</u>

De desinvestering betreft de nominale waarde van de obligatie ING Groep als gevolg van het einde van de looptijd.

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
1.2.4 Liquide middelen		
1.2.4.1 Kasmiddelen	404	818
1.2.4.2 Tegoeden op bankrekeningen	4.912.486	5.715.713
1.2.4.5 Deposito's / spaarrekeningen	163.074	163.145
<u>Liquide middelen</u>	<u>5.075.964</u>	<u>5.879.676</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen

	Stand per 1-1-2018 €	Resultaat €	Overige mutaties €	Stand per 31-12-2018 €
2.1.1 Eigen vermogen				
2.1.1.1 Algemene reserve	11.768.193	-776.832	0	10.991.361
<u>Groepsvermogen</u>	<u>11.768.193</u>	<u>-776.832</u>	<u>0</u>	<u>10.991.361</u>

Bestemming van het resultaat

Het voorstel van de resultaatbestemming is als volgt:

Onttrokken aan de algemene reserve -776.832

Resultaat 2018 -776.832

Voorzieningen & langlopende schulden

	Stand per 1-1-2018	Dotaties	Onttrek- kingen	Vrijval	Stand 31-12-2018	Kort- lopend deel < 1 jaar	Lang- lopend deel > 1 jaar
	€	€	€	€	€	€	€
2.2 Voorzieningen							
2.2.1 Personele voorzieningen	801.824	163.049	108.388	0	856.485	358.481	498.004
2.2.3 Voorziening groot onderhoud	974.830	1.130.425	923.223	0	1.182.032		1.182.032
<u>Voorzieningen</u>	<u>1.776.654</u>	<u>1.293.474</u>	<u>1.031.611</u>	<u>0</u>	<u>2.038.517</u>	<u>358.481</u>	<u>1.680.036</u>
<i>Uitsplitsing:</i>							
2.2.1.1 Voorziening sociaal beleid, reorganisaties en overig rechtspos.	13.901	0	5.719	0	8.182	0	8.182
2.2.1.2 Verlofsparen en sabbatical leave	19.594	0	0	0	19.594	7.000	12.594
2.2.1.4 Jubileumvoorziening	433.108	79.639	54.370	0	458.377	26.397	431.980
2.2.1.5 Werkloosheidsbijdragen	48.299	25.615	48.299	0	25.615	25.615	0
2.2.1.6 Langdurig zieken	286.922	57.795	0	0	344.717	299.469	45.248
<u>Voorzieningen</u>	<u>801.824</u>	<u>163.049</u>	<u>108.388</u>	<u>0</u>	<u>856.485</u>	<u>358.481</u>	<u>498.004</u>

Kortlopende schulden

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.8 Crediteuren	233.659	1.587.659
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.582.358	2.108.624
2.4.10 Pensioenen	626.311	562.492
2.4.12 Overige kortlopende schulden	566.619	748.796
2.4.15 Vooruit ontvangen investeringssubsidies	1.629.795	757.336
2.4.16 Vooruit ontvangen bedragen	431.493	702.645
2.4.17 Vakantiegeld en vakantiedagen.	1.812.639	1.650.848
2.4.19 Overige overlopende passiva	338.467	735.528
<u>Kortlopende schulden</u>	<u>8.221.341</u>	<u>8.853.928</u>
<i>Uitsplitsing:</i>		
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	2.306.218	1.995.510
Premie sociale verzekeringen	276.141	113.114
<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	<u>2.582.359</u>	<u>2.108.624</u>
2.4.12 Overige kortlopende schulden		
Te betalen netto salarissen	28.868	12.080
RC ISU	0	182.182
Terug te betalen projectsubsidies	66.738	99.602
Nog te betalen bedragen	423.617	411.370
Overige	47.396	43.561
<u>Overige kortlopende schulden</u>	<u>566.619</u>	<u>748.795</u>
2.4.19 Overige overlopende passiva		
Accountants- en administratiekosten	15.800	18.575
Nog te besteden subsidies ministerie	83.592	0
Aanspraken bindingstoelage	146	0
Aanspraken dag van de leraar	401	0
Aanspraken eindejaarsuitkering	3.237	0
Transitorische posten	235.293	716.953
<u>Overige overlopende passiva</u>	<u>338.469</u>	<u>735.528</u>

De terug te betalen projectsubsidies betreffen de "geormerkte" gemeentelijke subsidies die in 2018 zijn afgelopen. Een specificatie hiervan is opgenomen op pagina 60.

Risico's financiële instrumenten

Wij maken in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van diverse financiële instrumenten. De financiële instrumenten omvatten onder meer vorderingen, geldmiddelen, leningen, crediteuren en overige kortlopende schulden. Deze financiële instrumenten stellen de organisatie bloot aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft SPO een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële presentaties van de organisatie te beperken. SPO zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen. Bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van middelen worden kredietrisico en renterisico zoveel mogelijk uitgesloten. Het uitzetten van middelen en het gebruik van rente-instrumenten hebben een prudent karakter en zijn niet gericht op het genereren van extra inkomsten door het aangaan van overmatige risico's.

Kredietrisico

De vorderingen bestaan voor het merendeel uit vordering op overheden of uitvoerende instanties. Hierbij loopt SPO geen kredietrisico. De overige vorderingen zijn slechts 0,8% van de totale vorderingen.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt aangezien SPO geen gebruik maakt van leningen.

Liquiditeitsrisico

SPO loopt geen significante liquiditeitsrisico's. Er wordt een kleine negatieve kasstroom verwacht voor het komende jaar. Daarnaast vindt een strakke monitoring op de liquiditeitsprognose plaats en kan indien nodig bijsturing plaatsvinden.

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule
(Regeling ROS art. 1.3, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidie

Omschrijving	Toewijzing		Prestatie afgerond? Ja/Nee
	Kenmerk	Datum	
Subsidie voor studieverlof	929348-1	28-8-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	929261-1	28-8-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	929270-1	28-8-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	929281-1	28-8-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	929284-1	28-8-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	929161-1	28-8-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	886063-1	18-1-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	929276-1	28-1-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	928948-1	28-1-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	883252-1	14-12-2017	Ja
Subsidie voor studieverlof	928850-1	28-8-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	929406-1	28-8-2018	Ja
Subsidie zij-instroom	924690-1	20-7-2018	Ja

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing €	Ontvangen t/m verslagjaar €	Totale kosten €	Te verreke- nen ultimo verslagjaar €
			0	0	0	0
Totaal						

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing €	Saldo 1-1-2018 €	Ontvangen t/m verslagjaar €	Lasten in verslagjaar €	Totale kosten 31-12-2018 €	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar €
			0	0	0	0	0	0
Totaal								

Gemeentelijke subsidies 2018 - aflopend

Kdr	omschrijving	beschikking	Jaar	Kosten- plaats	Beschik- baar uit 2017	Beschikbaar 2018	Activiteits- kosten	Huisvestings kosten	Organisatie- kosten	Personeels kosten	totaal lasten 2018	Vrijval 2018 project	Saldo project	Terrug te betalen	Aflopnd/ doorlopend
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4830967	2018	00PQ12	€ -	€ 4.096	€ 5.735	€ -	€ -	€ -	€ 5.735	€ 4.096	€ -1.639	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4806996	2018	08PH	€ -	€ 14.024	€ 14.112	€ -	€ -	€ -	€ 14.112	€ 14.024	€ -88	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4810208	2018	09HX	€ -	€ 14.848	€ 11.867	€ -	€ -	€ 1.050	€ 12.917	€ 12.917	€ 1.931	€ 1.931	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4817630	2018	10DL	€ -	€ 7.232	€ 3.339	€ -	€ -	€ 3.228	€ 6.567	€ 6.567	€ 665	€ 665	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4830075	2018	16BLDC	€ -	€ 7.776	€ 3.531	€ -	€ -	€ 653	€ 4.183	€ 4.183	€ 3.593	€ 3.593	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4808316	2018	16BLMP	€ -	€ 4.896	€ 4.830	€ -	€ -	€ -	€ 4.830	€ 4.830	€ 66	€ 66	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4826193	2018	16EJ	€ -	€ 7.456	€ 9.169	€ -	€ -	€ 4.333	€ 13.502	€ 7.456	€ -6.046	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4808567	2018	16EJ	€ -	€ 12.104	€ 1.305	€ -	€ -	€ 10.317	€ 11.622	€ 11.622	€ 482	€ 482	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4830908	2018	16EJ	€ -	€ 5.984	€ 9.553	€ -	€ -	€ -	€ 9.553	€ 5.984	€ -3.569	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4810836	2018	16MN	€ -	€ 20.800	€ 30.238	€ -	€ -	€ -	€ 30.238	€ 20.800	€ -9.438	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4806510	2018	17BT	€ -	€ 16.362	€ 9.924	€ -	€ -	€ 5.125	€ 15.049	€ 15.049	€ 1.313	€ 1.313	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4811853	2018	17CA	€ -	€ 19.488	€ 18.927	€ -	€ -	€ -	€ 18.927	€ 18.927	€ 561	€ 561	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4804212	2018	17CL	€ -	€ 15.848	€ 25.819	€ -	€ -	€ -	€ 25.819	€ 15.848	€ -9.971	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4828427	2018	17CV	€ -	€ 19.240	€ 6.568	€ -	€ -	€ 12.782	€ 19.349	€ 19.240	€ -109	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4809238	2018	17DZ	€ -	€ 13.024	€ 27.636	€ -	€ -	€ -	€ 27.636	€ 13.024	€ -14.612	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4834341	2018	17EH	€ -	€ 8.928	€ 7.078	€ -	€ -	€ 2.500	€ 9.528	€ 8.928	€ -650	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4807991	2018	17ER	€ -	€ 5.920	€ 3.912	€ -	€ -	€ -	€ 3.912	€ 3.912	€ 2.008	€ 2.008	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4805909	2018	17FLpb	€ -	€ 4.608	€ 1.528	€ -	€ -	€ -	€ 1.528	€ 1.528	€ 3.081	€ 3.081	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4809888	2018	17FLpb	€ -	€ 11.368	€ 9.458	€ -	€ -	€ 1.723	€ 11.181	€ 11.181	€ 187	€ 187	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4808765	2018	17FX	€ -	€ 9.152	€ 4.396	€ -	€ -	€ 8.160	€ 12.556	€ 9.152	€ -3.404	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4806021	2018	17ON	€ -	€ 14.304	€ 18.178	€ -	€ -	€ -	€ 18.178	€ 14.304	€ -3.874	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4834344	2018	17ONisu	€ -	€ 9.088	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 9.088	€ 9.088	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4828326	2018	17OH	€ -	€ 6.240	€ 3.733	€ -	€ -	€ -	€ 3.733	€ 3.733	€ 2.507	€ 2.507	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4809111	2018	17RKDD	€ -	€ 12.768	€ 11.822	€ -	€ -	€ 6.882	€ 18.704	€ 12.768	€ -5.936	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4807447	2018	17RRKDP	€ -	€ 5.568	€ 3.897	€ -	€ -	€ 7.26	€ 4.623	€ 4.623	€ 945	€ 945	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4810058	2018	17SK	€ -	€ 15.616	€ 14.516	€ -	€ -	€ -	€ 14.516	€ 14.516	€ 1.100	€ 1.100	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4834349	2018	21GQ	€ -	€ 4.453	€ 255	€ -	€ -	€ -	€ 255	€ 255	€ 4.198	€ 4.198	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4809959	2018	23DK	€ -	€ 10.024	€ 3.253	€ -	€ -	€ 4.516	€ 7.769	€ 7.769	€ 2.255	€ 2.255	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4828598	2018	26LFws	€ -	€ 1.888	€ 1.999	€ -	€ -	€ -	€ 1.999	€ 1.888	€ -111	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4811446	2018	27CM	€ -	€ 5.152	€ 2.827	€ -	€ -	€ 4.28	€ 3.255	€ 3.255	€ 1.897	€ 1.897	Terug te betalen
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4806875	2018	27CP	€ -	€ 5.280	€ -	€ -	€ -	€ 9.410	€ 9.410	€ 5.280	€ -4.130	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4809013	2018	27YF	€ -	€ 20.001	€ 20.050	€ -	€ -	€ -	€ 20.050	€ 20.001	€ -49	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4817812	2018	289C	€ -	€ 17.384	€ 18.095	€ -	€ -	€ -	€ 18.095	€ 17.384	€ -711	€ -	Overbesteed
10028	Versterking cultuureducatie 2018	4830768	2018	29TZ	€ -	€ 13.088	€ 13.575	€ -	€ -	€ -	€ 13.575	€ 13.088	€ -487	€ -	Overbesteed
20014	Leerlingbegeleiding PO	4804820	2018	Diverse	€ -	€ 348.797	€ 333.114,27	€ -	€ -	€ -	€ 333.114	€ 333.114	€ 15.683	€ 15.683	Terug te betalen
20027	Combinatiefunctie en talentontwikkeling 201	4824674	2018	Diverse	€ -	€ 39.484	€ 42.533	€ -	€ -	€ -	€ 42.533	€ 39.484	€ -	€ -	Terug te betalen
60209	Talentontwikkeling	4823538	2018	17ER	€ -	€ 12.128	€ 79	€ -	€ -	€ 12.622	€ 12.701	€ 12.128	€ -573	€ -	Overbesteed
20027	Combinatiefunctie en talentontwikkeling 201	4812610	2018	16BLmp	€ -	€ 8.750	€ 175	€ -	€ -	€ 6.645	€ 6.820	€ 6.820	€ 1.930	€ 1.930	Terug te betalen
90089	Besluit verlening subsidie Monitoring vreesd	5198323	2018	16NNbs	€ -	€ 43.595	€ 54.291	€ -	€ -	€ 3.580	€ 57.871	€ 43.595	€ -14.276	€ -	Overbesteed
20027	Combinatiefunctie en talentontwikkeling 201	4812485	2018	17QH	€ -	€ 16.743	€ 6.908	€ -	€ -	€ 9.064	€ 15.972	€ 15.972	€ 771	€ 771	Terug te betalen
20027	Combinatiefunctie en talentontwikkeling 201	4824009	2018	17RRkd	€ -	€ 19.151	€ -	€ -	€ -	€ 20.621	€ 20.621	€ 19.151	€ -1.470	€ -	Overbesteed
20027	Combinatiefunctie en talentontwikkeling 201	4824796	2018	17CV	€ -	€ 31.214	€ 95	€ -	€ -	€ 29.654	€ 29.749	€ 29.749	€ 1.465	€ 1.465	Terug te betalen
20027	Combinatiefunctie en talentontwikkeling 201	4823642	2018	27CM	€ -	€ 20.120	€ -	€ -	€ -	€ 19.593	€ 19.593	€ 19.593	€ 527	€ 527	Terug te betalen
20027	Combinatiefunctie en talentontwikkeling 201	4823858	2018	16NNbs	€ -	€ 277.014	€ 89.868	€ -	€ -	€ 197.990	€ 287.858	€ 277.014	€ -	€ -	Terug te betalen
20027	Combinatiefunctie en talentontwikkeling 201	4823729	2018	17RRbs	€ -	€ 104.619	€ 21.347	€ -	€ -	€ 77.645	€ 98.992	€ 98.992	€ 5.627	€ 5.627	Terug te betalen
Div	Besluit verlening subsidie Versterken van T	5315057	2018	Diverse	€ -	€ 548.351	€ -	€ -	€ -	€ 697.095	€ 697.095	€ 548.351	€ -148.744	€ -	Overbesteed
Div	Besluit verlening subsidie Versterken van T	4828220	2018	Diverse	€ -	€ 767.761	€ 1.192	€ 17.114	€ -	€ 795.490	€ 813.796	€ 767.761	€ -46.035	€ -	Overbesteed
20027	Combinatiefuncties-Jeugd 2017-2018	3869659	2017/2018	17EH	€ -	€ 694	€ -	€ -	€ -	€ 8.061	€ 8.061	€ 694	€ -	€ -	Overbesteed
20027	Combinatiefuncties-Jeugd 2017-2018	3869559	2017/2018	16BLdc	€ -	€ 3.680	€ -	€ -	€ -	€ 9.770	€ 9.770	€ 3.680	€ -	€ -	Overbesteed
20027	Combinatiefuncties-Jeugd 2017-2018	3869559	2017/2018	16NNbs	€ -	€ 4.859	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	Terug te betalen
Div	Wijk actie programma Overvecht 17-18	3724650/4634	2017/2018	16NNbs	€ -	€ 69.757	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	Overbesteed
90089	Besluit verlening subsidie Monitoring vreesd	5009106	2017/2018	16NNbs	€ -	€ 7.000	€ 7.000	€ -	€ -	€ -	€ 7.000	€ 7.000	€ -	€ -	Overbesteed

€ 85.990

€ 66.738

Conciërges

(Regeling ROS art.13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

Gemeentelijke subsidies 2018 inzake conciërges

Omschrijving	Beschikking	Jaar
Conciërges 2018	4819192	2018

School	Brin	Medewerker	FTE Beschikkin	FTE Werkelijk	Beschikbaar	Verantwoord
16BLDC	Cirkel	M' Barki	0,8	0,80	€ 4.314,40	€ 4.314,40
16EJ	Pr Margriet	Berg / Bomas	0,8	0,81	€ 4.314,40	€ 4.314,40
16JP	Jules Verne	van den Heuvel	0,7	0,75	€ 4.044,75	€ 4.044,75
16NM	Overvecht	Moussaoui / Bastanci	0,8	1,03	€ 4.314,40	€ 4.314,40
17BT	Tuindorp	Boujoufi	0,8	1,00	€ 4.314,40	€ 4.314,40
17CA	Wittevrouwen	Mura	0,8	0,85	€ 4.314,40	€ 4.314,40
17CL	Koekoek	Jullian Desayes	0,8	0,65	€ 4.314,40	€ 4.314,40
17CV	Dr Bos	Ayadi	0,8	1,00	€ 4.314,40	€ 4.314,40
17DZ	Kohnstamm	Wachter	0,8	1,00	€ 4.314,40	€ 4.314,40
17ER	Anne frank	Dotlung / Harpal	0,5	0,55	€ 2.696,50	€ 2.696,50
17NX	Klim	De Groot	0,8	1,00	€ 4.314,40	€ 4.314,40
17QH	Kaleidoskoop	Wilkes	0,8	0,80	€ 4.314,40	€ 4.314,40
17QHcl	Kaleidoskoop Columbuslaan	El Ahmadi	0,5	0,50	€ 2.696,50	€ 2.696,50
21GQ	Luc Stevens	Boon	0,8	0,85	€ 4.314,40	€ 4.314,40
23DK	Voordorp	Stijlaart - van Anrooij	0,5	0,70	€ 2.696,50	€ 2.696,50
26LFws	Hederschee	Burkstra	0,8	1,00	€ 4.314,40	€ 4.314,40
27CM	Klimroos	Konig	0,6	0,60	€ 3.235,80	€ 3.235,80
27YF	Vleuterweide	Lenting	0,8	1,00	€ 4.314,40	€ 4.314,40
28BC	Waterrijk	Tegelaar -van den Dungen	0,8	0,80	€ 4.314,40	€ 4.314,40
29TZ	Zand	van den Berg	0,5	0,50	€ 2.696,50	€ 2.696,50
Totaal					€ 78.468,15	€ 78.468,15

Niet uit de balans blijvende activa en verplichtingen

Leaseverplichtingen

SPO Utrecht is leaseverplichtingen aangegaan voor diverse kopieermachines en printers. De totale verplichting gedurende de periode 2019 tot en met 2023 bedraagt ongeveer € 588.000 inclusief BTW.

Huurovereenkomst

SPO Utrecht is tezamen met de Stichting Scholengroep NUOVO een huurverplichting aangegaan met Chalet XI B.V. ten behoeve van het kantoor op de begane grond van de Orteliuslaan 871. De totale huurverplichting bedraagt Euro 218.334 per jaar inclusief parkeerplaatsen en btw. De overeenkomst eindigt 31 juli 2022.

De huurlasten worden in de verhouding 55% ten laste van SPO en 45% ten laste van NUOVO verdeeld.

Overige verplichtingen

SPO Utrecht heeft een contract met a/s WORKS voor administratieve dienstverlening tot eind 2020 voor € 270.000 inclusief BTW per jaar. Tevens is er een licentie-overeenkomst met AFAS tot eind 2020 voor € 135.000 inclusief BTW per jaar.

Verplichting	Eindigt op	Totaal < 1 jaar		Totaal 1-5 jaar	
Lease-overeenkomsten kopieermachines	diversen	€	160.000	€	428.000
Huurovereenkomst Orteliuslaan 871 te Utrecht	31-7-2022	€	128.825	€	343.534
Contract administratiekantoor a/s WORKS	31-12-2020	€	270.000	€	270.000
Contract software AFAS	31-12-2020	€	135.000	€	135.000
	Totaal	€	693.825	€	1.176.534

Overheidsbijdragen

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
3.1 Rijksbijdragen			
3.1.1 Rijksbijdragen OCW	58.187.388	53.271.647	54.422.709
3.1.2 Overige subsidies OCW	4.008.478	3.198.912	3.755.803
3.1.3.1 Doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	2.030.044	1.851.028	2.033.656
<u>Rijksbijdragen</u>	<u>64.225.910</u>	<u>58.321.587</u>	<u>60.212.168</u>

De rijksbijdragen zijn hoger dan begroot en hoger dan de realisatie 2017.
Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de aanpassing van de lumpsum als gevolg van de CAO verhoging.

3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden			
Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	3.176.631	2.080.005	3.390.549
<u>Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</u>	<u>3.176.631</u>	<u>2.080.005</u>	<u>3.390.549</u>

In verband met de onzekerheid over de voortzetting van de gemeentelijke subsidies zijn alleen de subsidiebatens begroot waarover zekerheid bestond.
In 2018 zijn door de gemeente Utrecht uiteindelijk meer subsidietrajecten beschikbaar gesteld.

Andere baten

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
3.5 Overige baten			
3.5.1 Opbrengst verhuur	682.501	466.319	658.868
3.5.2 Detachering personeel	526.962	398.655	662.587
3.5.4 Sponsoring	8.152	400	14.525
3.5.5 Ouderbijdrage	139.517	166.700	123.041
3.5.10 Overige	1.211.967	161.265	587.526
<u>Overige baten</u>	<u>2.569.099</u>	<u>1.193.339</u>	<u>2.046.547</u>

De overige baten bestaan met name uit verhuurbaten, baten uit hoofde van extern gedetacheerd personeel, projecten met derde partijen en bijdrage van derden. De projecten zijn bijvoorbeeld de lerarenopleiding in samenwerking met de KPOA, de opleidingschool, etc. De bijdrage van derden heeft te maken met de bijdrage van de ISU-Regie in het PO-deel.

<i>Uitsplitsing:</i>	2018	2017
Projecten	434.245	326.959
Bijdrage ISU	622.510	141.640
Overige	155.212	118.927
<u>Overige</u>	<u>1.211.967</u>	<u>587.526</u>

Lasten

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	55.404.322	47.922.998	51.006.535
4.1.2 Overige personele lasten	4.355.787	3.305.908	3.954.930
4.1.3 Ontvangen vergoedingen	-814.556	0	-748.997
<u>Personeelslasten</u>	<u>58.945.553</u>	<u>51.228.906</u>	<u>54.212.468</u>

Uitsplitsing:

4.1.1.1 Lonen en salarissen	42.209.187	47.922.998	39.076.855
4.1.1.2 Sociale lasten	5.965.316	0	5.411.947
4.1.1.3 Premies Participatiefonds	1.860.349	0	1.369.534
4.1.1.4 Premies Vervangingsfonds	66.776	0	73.813
4.1.1.5 Pensioenlasten	5.302.694	0	5.074.386
<u>Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten</u>	<u>55.404.322</u>	<u>47.922.998</u>	<u>51.006.535</u>

De hogere salarislasten worden voornamelijk veroorzaakt door de niet begrote CAO verhoging en de stijging van de pensioenlasten. Daarnaast hebben de hogere gemeentelijke subsidiebatens ook een hogere salarislast tot gevolg gehad.

4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	97.872	61.000	-40.851
4.1.2.2 Lasten personeel niet in loondienst	2.494.998	1.596.437	2.541.749
4.1.2.3 Overig	1.762.917	1.648.471	1.454.032
<u>Overige personele lasten</u>	<u>4.355.787</u>	<u>3.305.908</u>	<u>3.954.930</u>

Uitsplitsing:

Mutatie voorziening landurig zieken	57.795	0	63.876
Dotatie voorziening duurzame inzetbaarheid	-5.719	20.000	1.375
Vrijval c.q. dotatie voorziening jubilea	79.638	25.000	-112.695
Dotatie voorziening WW-fonds	-33.842	16.000	6.593
4.1.2.1 <u>Dotaties personele voorzieningen</u>	<u>97.872</u>	<u>61.000</u>	<u>-40.851</u>
Personeelskantine	94.094	98.200	90.202
(na)Scholing en cursussen	1.051.393	860.750	917.937
Reis en verblijf	38.464	40.550	33.810
Bedrijfsgezondheidsdienst	227.985	171.350	191.865
Overige	350.981	477.621	220.218
4.1.2.3 <u>Overige personele lasten</u>	<u>1.762.917</u>	<u>1.648.471</u>	<u>1.454.032</u>
4.1.3.3 Overige uitkeringen	-814.556	0	-748.997
<u>Ontvangen vergoedingen</u>	<u>-814.556</u>	<u>0</u>	<u>-748.997</u>

Het aantal FTE bedroeg:

	2018	2017
Directie	47	48
Onderwijzend personeel	657	650
Onderwijsondersteunend personeel	113	109
<u>Totaal</u>	<u>817</u>	<u>807</u>

Het aantal FTE is gebaseerd op gemiddeld aantal FTE per kalenderjaar.

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
4.2 Afschrijvingen			
4.2.2 Afschrijvingen materiële vaste activa	1.491.590	1.584.669	1.649.679
<u>Afschrijvingen</u>	<u>1.491.590</u>	<u>1.584.669</u>	<u>1.649.679</u>
<i>Uitsplitsing:</i>			
4.2.2.1 Afschrijvingen gebouwen, meubilair en zonnepanelen	468.188	477.271	469.062
4.2.2.2 Afschrijvingen ICT	38.792	31.237	238.879
4.2.2.3 Afschrijvingen apparatuur	348.719	409.238	270.257
4.2.2.4 Afschrijvingen inventaris en apparatuur	129.020	131.888	138.652
4.2.2.5 Afschrijvingen leermiddelen	353.944	397.400	387.782
4.2.2.6 Afschrijvingen overige materiële vaste activa	152.927	137.635	145.047
<u>Afschrijvingen materiële vaste activa</u>	<u>1.491.590</u>	<u>1.584.669</u>	<u>1.649.679</u>

4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huurlasten	69.758	106.950	266.657
4.3.3 Onderhoudslasten (klein onderhoud)	810.328	723.150	678.318
4.3.4 Energie en water	1.018.866	1.147.950	962.238
4.3.5 Schoonmaakkosten	1.507.320	1.492.384	1.552.316
4.3.6 Belastingen en heffingen ter zake van huisvesting	131.654	109.100	118.309
4.3.7 Dotatie voorziening onderhoud	1.130.425	872.711	1.353.358
4.3.8 Overige huisvestingslasten	186.507	178.150	245.093
<u>Huisvestingslasten</u>	<u>4.854.858</u>	<u>4.630.395</u>	<u>5.176.289</u>

De voorziening onderhoud wordt gevormd om in de toekomstige jaren het groot onderhoud aan de schoolgebouwen te kunnen financieren. Hiervan is een meerjaren onderhoudsplan (MOP) opgesteld. Jaarlijks wordt bekeken of de voorziening toereikend is voor de komende jaren, en op basis daarvan wordt de dotatie bepaald.

4.4 Overige lasten			
4.4.1 Administratie en beheer	1.449.982	846.575	1.210.158
4.4.2 Inventaris en apparatuur	1.961.450	1.695.750	1.851.382
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen	824.457	799.000	790.400
4.4.4 Dotatie overige voorzieningen	-23.481	0	63.060
4.4.5 Overige	1.272.588	862.407	1.486.651
<u>Overige lasten</u>	<u>5.484.996</u>	<u>4.203.732</u>	<u>5.401.651</u>

Uitsplitsing:

4.4.1 Administratie en beheer			
Administratiekantoor	263.249	280.000	275.335
Accountant	47.561	40.000	71.059
Deskundigenadvies	259.712	163.000	182.352
Telefoon/fax	91.670	81.500	83.771
Planmatig onderhoudsbeheer	155.469	85.000	183.086
Onkostenvergoeding RvT / bestuur	41.670	46.000	43.626
Public relations en marketing	113.244	76.100	76.313
Beheer en bestuur	380.334	0	209.772
Overig	97.073	74.975	84.844
<u>Administratie en beheer</u>	<u>1.449.982</u>	<u>846.575</u>	<u>1.210.158</u>

De kosten bij Beheer en bestuur hebben te maken met de kosten die worden doorbelast vanuit ISU-Regie. Hiervan zijn ook hogere overige baten ontvangen

Specificatie kosten instellingsaccountant

Kosten onderzoek jaarrekening	47.561	40.000	71.059
Andere controleopdrachten	0	0	0
Adviezen op fiscaal terrein	0	0	0
Overige niet-controlediensten	0	0	0
	<u>47.561</u>	<u>40.000</u>	<u>71.059</u>

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
4.4.2 Inventaris en apparatuur			
Klein inventaris	60.748	46.900	137.448
ICT hardware	45.791	67.200	38.487
ICT software	957.177	441.000	532.063
Website	24.927	38.950	36.583
Overige ICT lasten	361.563	578.000	576.059
Mediatheek en bibliotheek	38.198	34.700	45.552
Reproductie	473.046	489.000	485.191
<u>Inventaris en apparatuur</u>	<u>1.961.450</u>	<u>1.695.750</u>	<u>1.851.383</u>

De kosten van ICT software zijn sterk toegenomen. Naast de reguliere kosten zoals AFAS, Refine IT, ProActive, Cogix, Parnassys, etc. zijn er ook extra uitgaven geweest voor bijvoorbeeld de implementatie van Office 365, software en licenties.

4.4.5 Overige			
Abonnementen	37.541	32.450	30.993
Contributies	75.338	79.125	81.355
Culturele vorming	503.093	387.062	583.205
Reizen en excursies	98.949	84.350	70.305
Overig	557.667	279.420	720.793
<u>Overige</u>	<u>1.272.588</u>	<u>862.407</u>	<u>1.486.651</u>

De kosten 'overig' bestaan uit kosten m.b.t. projecten (hiervoor zijn ook hogere baten ontvangen), kosten voor school-activiteiten en kosten voor representatie.

Financieel en buitengewoon

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
6.1 Financiële baten			
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	29	6.000	6.022
6.1.3 Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	44.765	103.000	56.126
<u>Financiële baten</u>	<u>44.794</u>	<u>109.000</u>	<u>62.148</u>
6.2 Financiële lasten			
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke lasten	-11.940	-4.500	-8.989
6.2.2 Waardeverminderingen van financiële vaste activa en van effecten	-4.329	-10.000	-6.408
<u>Financiële lasten</u>	<u>-16.269</u>	<u>-14.500</u>	<u>-15.397</u>
<u>Financiële baten en lasten</u>	<u>28.525</u>	<u>94.500</u>	<u>46.751</u>

Op de financiële baten en lasten worden de rente baten en bankkosten geboekt maar ook de koersverschillen van de obligatieleningen. Op de lasten worden rente, provisie kosten en koersverliezen geboekt.

Verplichte Toelichting

Model E: Verbonden Partijen

Naam	Juridische vorm 2018	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2018	Resultaat 2018	Art 2:403 BW	Deelname	Consolidatie
				€	€	Ja/Nee	%	Ja/Nee

Er zijn voor het jaar 2018 geen verbonden partijen ten behoeve van dit model van toepassing.

WNT-verantwoording 2018

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1		E.P.M van Dorp
Functiegegevens		Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2018		1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)		1
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	123.918
Beloningen betaalbaar op termijn	€	18.190
<i>Subtotaal</i>	€	142.108
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	158.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.
Totale bezoldiging		142.108
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.
Gegevens 2017		
bedragen x € 1		E.P.M van Dorp
Aanvang en einde functievervulling in 2017		1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2017 (in fte)		1
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	119.496
Beloningen betaalbaar op termijn	€	17.115
<i>Subtotaal</i>	€	136.611
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	153.000
Totale bezoldiging	€	136.611

bedragen x € 1		T. Meijer
Functiegegevens		Voorzitter CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2018		1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)		0,9
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	111.676
Beloningen betaalbaar op termijn	€	16.371
<i>Subtotaal</i>	€	128.047
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	142.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.
Totale bezoldiging		128.047
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.
Gegevens 2017		
bedragen x € 1		T. Meijer
Aanvang en einde functievervulling in 2017		1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2017 (in fte)		1
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	107.233
Beloningen betaalbaar op termijn	€	15.303
<i>Subtotaal</i>	€	122.536
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	137.700
Totale bezoldiging	€	122.536

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12.

Niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	P. Wouters	B. Noy	H. Dammingh
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	nvt	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ -	€ 4.500	€ 4.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ -	€ 15.800	€ 15.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
bedragen x € 1	P. Wouters	B. Noy	H. Dammingh
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 28/2	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 1.333	€ 4.500	€ 4.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 3.825	€ 15.300	€ 15.300

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (vervolg)

bedragen x € 1	N. Hoop	A. Krikke	B. Lubbinge
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	nvt	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ -	€ 4.500	€ 4.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ -	€ 15.800	€ 15.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
bedragen x € 1	N. Hoop	A. Krikke	B. Lubbinge
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 28/2	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 4.083	€ 5.500	€ 3.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 2.550	€ 15.300	€ 15.300

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (vervolg)

bedragen x € 1	M. van Reeuwijk	E. Overgoor	P. van Aart
Functiegegevens	Lid RvT	Voorzitter RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 5.500	€ 8.000	€ 4.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 15.800	€ 23.700	€ 15.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			

Bestemming van het resultaat

	2018
	€
Het voorstel van de resultaatbestemming is als volgt:	
Onttrokken aan de algemene reserve	-776.832
Toegevoegd aan de bestemmingsreserve (publiek)	0
<u>Resultaat 2018</u>	<u><u>-776.832</u></u>

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geweest die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum.

Ondertekening door bestuurders en toezichhouders

College van bestuur

Mw. T. Meijer	Voorzitter
Dhr. E.P.M. van Dorp	Lid

Raad van Toezicht

Mw. E. Overgoor	Voorzitter
Dhr. B. Noy	Lid
Dhr. B. Lubbinge	Lid
Mw. Dammingh - van Tiel	Lid
Mw. L. Janssen	Lid
Dhr. E. Derks	Lid
Dhr. P. van Aart	Lid

Datum vaststelling jaarrekening:

Utrecht, xx xxxxx 2019

Overige gegevens

Controleverklaring